

POLITIET

Vest Politidistrikt

Tilråkning

-

Effektivisering av tjenesteenheter og tjenestesteder

Vest politidistrikt

Versjon 1.0

Innhold

1	Sammendrag	3
2	Innledning	3
2.1	Bakgrunn og formål	3
2.2	Avgrensninger og avhengigheter	3
2.3	Tilnærming og organisering	4
3	Dagens situasjon	6
3.1	Dagens organisering	6
3.2	Faktaopplysninger	7
3.3	Økonomi og handlingsrom	9
3.4	Budsjett	9
3.5	Årsverk	10
3.6	Økonomistatus – Andre tertial 2016	10
3.7	Kriminalitetsutfordringer	11
3.7.1	Radikalisering og voldelig ekstremisme	12
3.7.2	Grov integritetskrenkende kriminalitet	12
3.7.3	Grov voldskriminalitet	12
3.7.4	Seksuelle overgrep	12
3.7.5	Økonomisk kriminalitet	13
3.7.6	Datakriminalitet	13
3.7.7	Narkotikakriminalitet	13
3.7.8	Kriminelle nettverk	13
3.7.9	Vinningskriminalitet	14
3.7.10	Barne- og ungdomskriminalitet	14
3.8	Forvaltning og sivil rettspleie	15
3.9	Behov og erfaringer med dagens organisering	15
4	Vurdering av alternativer	17
4.1	Alternative tjenestestedsstrukturer	17
4.1.1	Forslaget	17
4.1.2	Alternativet	18
4.2	Analyse av forslaget og alternativet	18
4.2.1	Forslaget	19
4.2.2	Alternativet	22
4.2.3	Økonomiske og administrative konsekvenser	22
4.3	Drøfting av forslaget og alternativet	23
4.3.1	Innledning	23
4.3.2	Diskusjonsgrunnlaget for de geografiske driftsenhetene	24
4.3.3	Oppsummering	28
5	Tjenestetilbudet til innbyggerne	30
6	Lokale synspunkter på forslaget	31
6.1	Synspunkter fra berørte kommuner	31
6.2	Synspunkter fra tjenestemannsorganisasjonene	31
6.3	Synspunkter fra evt. andre lokale aktører	31
7	Tilråding om endringer i tjenestestedsstruktur	31
8	Vedlegg	32
9	Referanser	32

Tilråding – effektivisering av tjenesteenheter og tjenestesteder Vest politidistrikt				
Skrevet av: Morten Ørn	Dato: 01.10.16	Versjon: 0.1	Status: Ferdig	Side 3 av 32

1 Sammendrag

Arbeidsgruppen fremmer ett forslag, heretter kalt *forslaget*, og ett alternativ, heretter kalt *alternativet* til ny geografisk organisasjonsstruktur.

Det er ikke enighet om forslaget og arbeidsgruppen er delt på midten. Halvparten av medlemmene er også uenige i å fremme ett forslag foran et annet og at forslaget i rapporten er gruppens endelige forslag.

Forslaget inneholder 25 tjenestesteder, 10 tjenesteenheter og fire geografiske driftsenheter (GDE). *Alternativet* foreslår de samme 25 tjenestestedene, 13 tjenesteenheter og 7 GDE`er (se kart i vedlegg 1). Arbeidsgruppens leder stiller seg bak *forslaget*.

Både *forslaget* og *alternativet* innebærer å avvikle tjenestestedene i Selje, Bremanger, Jølster, Askvoll, Hyllestad, Gaular, Balestrand, Luster, Aurland, Årdal eller Lærdal, Gulen, Solund, Osterøy eller Vaksdal, Austrheim, Samnanger, Ullensvang, Ulvik og Jondal. I tillegg avvikles Bergen nord, Bergen vest og Bergen sør politistasjoner.

Tjenestestedene vi foreslår avviklet, var for sårbare for de kravene som stilles til tjenestesteder i Nærpolitireformen (reformen). Ved å avvikle disse blir det enklere å koordinere ressursene, prioritere bedre og nå målene, intensjonen og kravene i reformen. Halvparten av medlemmene i arbeidsgruppen mener at *alternativet* ikke oppfyller kravene til tjenesteenheter og GDE`er på grunn av størrelse og sårbarhet. Den andre halvparten mener at det er rom for lokale tilpasninger. Spesielt med hensyn til forskjeller i geografi, befolkning og kriminalitetsmønster. Dessuten er det lagt opp til muligheter for samarbeid mellom de ulike GDE`er som i dag.

2 Innledning

2.1 Bakgrunn og formål

Torsdag 19. mai 2016 ble *Arbeidsgruppe geografiske driftsenheter i Vest politidistrikt* opprettet. Arbeidsgruppen er en del av Prosjekt Nytt Politidistrikt Vest (PNP Vest). Formålet med arbeidsgruppen er å sikre at GDE`er i Vest politidistrikt har en struktur, innhold, funksjoner og bemanning som sikrer nødvendig beredskap og i tilstrekkelig grad ivaretar publikums behov for polititjenester i forhold til tilgjengelighet og servicenivå, samt er i stand til å etterforske det store flertallet av straffesaker.

2.2 Avgrensninger og avhengigheter

Arbeidsgruppen hadde frist til 1. oktober 2016 for å fremme sin innstilling til forslag. Kartlegging og beskrivelsen er konsentrert om GDE`ene, tjenesteenhetene og tjenestestedene jfr. kapittel 3, og vi avgrenser mot å omtale de funksjonelle driftsenhetene (FDE). Vi har kartlagt hvilke funksjoner som skal ivaretas av GDE. Tiden arbeidsgruppen har fått til rådighet, har vært knapp. Noe som spesielt har rammet kartleggingsprosessen og involveringen internt i hele organisasjonen. Vi har derfor vært tvunget til å avgrense vårt arbeid og det har ikke vært mulig å svare på hele mandatet. Årsaken er dels også avhengighet til rapportene fra arbeidsgruppene for FDE og Staber.

Tilråding – effektivisering av tjenesteenheter og tjenestesteder Vest politidistrikt				
Skrevet av: Morten Ørn	Dato: 01.10.16	Versjon: 0.1	Status: Ferdig	Side 4 av 32

Vi har ikke avklart nærmere grensegangene mellom GDE`ene og FDE`ene. Vi har heller ikke avklart forholdet mellom fast eller fleksibelt oppmøtested. Dette må avgjøres av leder for GDE`ene når disse er på plass. Det samme mener vi om eventuell døgnkontinuerlig tjeneste versus beredskapsvakt. Noe som henger sammen med bemanningen.

Vi har heller ikke avklart spørsmålet om en funksjonell, eller geografisk organisering i GDE`ene. I Bergen anbefaler vi en funksjonell organisering. I de øvrige GDE`ene må dette vurderes i hvert enkelt tilfelle pga. geografi og lokale hensyn. I de rurale strøkene foreslår vi at spesialistfunksjoner bør sitte dels samlet og dels spredt. Kompetanseoverføring, mulighetene for å være bosatt i utkantene, men også kravet til sterke og solide fagmiljø må avveies mot hverandre i disse vurderingene. Uansett må det legges opp til utstrakt bruk av matriseorganisering og prosjektarbeid i de alvorligste sakene der spesialister og generalister arbeider sammen og utvikler kompetanse.

Vi har videre avgrenset arbeidet vårt mot å kartlegge hvor det vil være hensiktsmessig å legge hovedsetene i GDE`ene. Her må det gjøres en nærmere vurdering. Det har heller ikke vært mulig å foreslå noe konkret tidspunkt for driftsstart av de nye enhetene. Her er det for mange avhengigheter og ukjente variabler nå.

Arbeidsgruppen er avhengig av at de 54 kommunenes medvirkning i prosessen får en ramme som aksepteres av kommunene, men som ikke hemmer framdriften i arbeidsgruppens forslag.

Arbeidsgruppen har avhengighet til arbeidsgruppene som utreder staber og fellesfunksjoner. Noen mener antallet GDE`er påvirker størrelsen på staber og fellesfunksjoner. Få og større GDE`er med en robust og profesjonalisert styringsstøtte og fagmiljøer vil kreve færre fellestjenester og mindre lederstøtte. Mange og mindre GDE`er med sårbar styringsstøtte og fagmiljøer vil kreve større dimensjonering av staber og fellesfunksjoner. Andre mener at dette ikke er riktig, og understreker at mindre GDE`er tvert i mot krever mindre staber og fellesfunksjoner. De som mener dette, viser til egne erfaringer fra Sogn og Fjordane.

Dimensjoneringen av tjenestesteder, tjenesteenheter og geografiske driftsenheter er avhengig av størrelsen og organiseringen av fellestjenester og staber. I dimensjoneringen av de geografiske driftsenhetene har vi tatt utgangspunkt i det antallet årsverk som er ved disse enhetene før omorganiseringen. I distriktets mest sentrale områder må bemanningen styrkes. Folketallet og befolkningen i de urbane strøkene øker mest. Her er kriminalitetsraten dobbelt så høy som ellers i distriktet. Optimalisering av drift og ny arbeidsmetodikk vil trolig likevel kreve styrket fremtidig bemanning ved alle GDE`ene.

2.3 Tilnærming og organisering

Arbeidsgruppen er partssammensatt. Alle medlemmene er likevel tildelt arbeidsoppgaver på lik linje og har utført disse til beste for sluttresultatet. Arbeidsgruppen har utformet en tidslinje for arbeidet og utviklet en innhentingsplan for å kartlegge og beskrive faktaopplysninger knyttet til kriminalitetsbildet og administrative detaljer om dagens organisering. Kartleggingen av de ulike GDE-er er fordelt på gruppens medlemmer.

Involveringen av kommunene er sikret ved å opprette en styringsgruppe der mange av kommunene deltar. Oppfatningen blant kommunene synes å være at styringsgruppen ikke har vært egnet fora for den individuelle kommunes evne til å påvirke sluttresultatet.

Dette ligger utenfor arbeidsgruppens ansvarsområde. Underveis i prosessen har arbeidsgruppen fremmet to skisser for organisering som danner ytterpunktene for antall tjenestesteder, tjenesteenheter og GDE'er. Det er bedt om innspill på skissene fra kommunene, men tiden har vært knapp.

Arbeidsgruppen har vært i kontakt med ulike faggrupper innen vakt og beredskap, etterforskning, forebygging, forvaltning og sivilsaker. Rapportens kapittel 3 beskriver dataene i en analytisk og tekstlig ramme. Det har vært et mål å unngå statistiske modeller, men heller å beskrive dataenes betydning for de organisasjonsmodellene vi diskuterer og legger fram.

Arbeidsgruppen har på den ene tatt utgangspunkt i en organisasjonsideologi som sier at store enheter fungerer mest effektivt, er lettere å styre mot prioriterte mål og gir en mer likeartet og profesjonalisert tjenesteutførelse. På den andre siden at mindre enheter er bedre egnet til å oppnå tillit i nærmiljøene og at for store enheter som prioriterer for strengt kan redusere tilliten til politiet. De to ulike ideologiene er forankret i forskjellen mellom by og bygd. I arbeidsgruppen har de ulike perspektivene dukket opp jevnlig, og det har verken vært mulig eller ønskelig å nedtone, glatte over eller unngå at det er slik. Det er en klar tendens til at medlemmene som arbeider i de urbane strøkene ønsker større enheter, sterkere og mer sentralisert styring og å styrke organisasjonens evne til å prioritere strengere mellom oppgavene. Det er en like klar tendens til at medlemmene som arbeider i de rurale strøkene ikke ønsker å gå like langt i store enheter og sentralisert og styrket styring. Årsaken henger sammen med at arbeidsmengden i de urbane strøkene er mange, kompliserte og at ressursene daglig oppfattes å være for små i forhold til oppgavene. I de rurale strøkene er det en lavere kriminalitetsrate, en polititjeneste som ønsker et lokalt preg, men som er preget av store geografiske avstander på et uforutsigbart vegnett. Arbeidsgruppens medlemmer er delt på midten her.

Ulike utfordringer i by og land, påfølgende uenigheter, kritisk tenkning og perspektivmangfold har etter vår mening styrket kvaliteten på arbeidsgruppens rapport.

I rammer og retningslinjer har Politidirektoratet (POD) gitt uttrykk for at tilgjengelighet og nærhet ikke bare omfatter politibyggget, men også politiets øvrige tilstedeværelse og respons. Dette har arbeidsgruppen også lagt til grunn i sitt arbeid. At politiet lykkes med sin øvrige tilstedeværelse og respons, er en forutsetning for reformen. Det viktigste må være at politiet løser oppdrag med riktig kompetanse og kapasitet.

Arbeidsgruppen er enig i at det etableres sterkere styring og kontroll, at fagkompetansen styrkes og at politiorganisasjonen blir i stand til å følge med i samfunnsutviklingen. Dette fører til at tyngdepunktet i organisasjonen forflyttes fra stor autonomi til styrket kontroll og styring, fra desentralisert til sentralisert styring, fra generalist til spesialist. Deler av arbeidsgruppen legger vekt på at dette løses best ved at polititjenesten er tett på befolkningen der de bor, og at lokalpolitiet har den nødvendige fagkompetansen til å løse oppdraget. Andre legger mer vekt på at politiet må være til stede med nødvendig fagkompetanse der og når kriminaliteten skjer og publikum har behov for politiets tjenester.

Tilrådning – effektivisering av tjenesteenheter og tjenestesteder Vest politidistrikt				
Skrevet av: Morten Ørn	Dato: 01.10.16	Versjon: 0.1	Status: Ferdig	Side 6 av 32

3 Dagens situasjon

3.1 Dagens organisering

Politidistriktet ble opprettet 1. januar 2016. Politidistriktet består av tidligere Sogn og Fjordane og Hordaland politidistrikter. Politidistriktet følger ikke fylkesgrensene. De sørlige kommunene i Hordaland fylke (Fitjar, Stord, Bømlo, Ølen og Etne) dekkes av Sør-Vest politidistrikt. Tidligere Hordaland politidistrikt dekker to kommuner fra Sogn og Fjordane fylke (Solund og Gulen). Vanylven kommune fra Møre og Romsdal ivaretas nå politimessig av Sogn og Fjordane, men vil bli tilbakeført i løpet av reformen.

Politidistriktet består av 17 geografiske driftsenheter etter dagens definisjon. De tre nordligste er 1) Nordfjord, 2) Sunnfjord og 3) Sogn. Nordfjord driftsenhet består av fem lensmannskontor og dekker seks kommuner. Regionlensmannen sitter ved Eid lensmannskontor i Eid. Sunnfjord driftsenhet består av 11 lensmannskontor og dekker 12 kommuner. Regionlensmannen sitter ved Førde og Naustdal lensmannskontor i Førde. Sogn driftsenhet består av seks lensmannskontor og dekker syv kommuner. Regionlensmannen sitter ved Sogndal og Leikanger lensmannskontor i Sogndal.

I sør, tidligere Hordaland politidistrikt, finner vi 14 geografiske driftsenheter i Nordhordland, Midhordland, Sunnhordland, Bergen, Voss og Hardanger. Dette er [1) Gulen, Masfjorden og Solund, 2) Nordhordland, 3) Voss, 4) Bergen nord, 5) Bergen sentrum, 6) Bergen vest, 7) Bergen sør, 8) Sotra, Øygarden og Askøy, 9) Austevoll, 10) Os, 11) Tysnes og Fusa, 12) Kvam og Samnanger, 13) Kvinnherad og 14) Hardanger].

Gulen, Masfjorden og Solund driftsenhet har i dag tre lokasjoner, der hovedsetet er i Gulen. Driftsenheten dekker tre kommuner. Nordhordland driftsenhet har to lokasjoner, der hovedsetet er i Knarvik. Driftsenheten dekker seks kommuner. Voss driftsenhet har tre lokasjoner, der hovedsetet er på Voss. Driftsenheten dekker fire kommuner. Bergen nord driftsenhet har to lokasjoner der hovedsetet er i Åsane bydel. Driftsenheten dekker to bydeler og en kommune. Bergen sentrum har en lokasjon i Bergen sentrum og dekker to og en halv bydel. Bergen vest driftsenhet har en lokasjon i Fyllingsdalen bydel. Driftsenheten dekker en og en halv bydel. Bergen sør driftsenhet har en lokasjon i Fana bydel og en lokasjon ved Bergen lufthavn, Flesland. Hovedsetet er i Fana. Driftsenheten dekker to bydeler.

Sotra, Øygarden og Askøy har to lokasjoner. Driftsenheten dekker fire kommuner. Austevoll driftsenhet har en lokasjon. Driftsenheten dekker en kommune. Os driftsenhet har en lokasjon. Driftsenheten dekker en kommune. Tysnes og Fusa driftsenhet har to lokasjoner der hovedsetet er på Tysnes. Driftsenheten dekker to kommuner. Kvam og Samnanger driftsenhet har to lokasjoner der hovedsetet er i Kvam. Driftsenheten dekker to kommuner. Kvinnherad driftsenhet har en lokasjon. Driftsenheten dekker en kommune. Hardanger driftsenhet har fire lokasjoner der hovedsetet er i Odda. Driftsenheten dekker fire kommuner.

Alle GDE`ene leverer alle typer polititjenester, dvs. vakt og beredskap, etterforskning, forebygging, forvaltningstjenester og sivil rettspleie. Driftsenhetene i tidligere Hordaland politidistrikt behandler ikke utlendingssaker og våpensaker. I Bergen kommune er også alle typer forvaltningssaker bortsett fra hittegods sentralisert til Felles forvaltningsenhet med lokaler i Bergen vest driftsenhet. Behandlingen av utlendingssaker er sentralisert til Felles forvaltningsenhet henholdsvis med lokaler i Bergen sør driftsenhet og Senter for utenlandske arbeidstakere (SUA) i Bergen sentrum. Behandlingen av våpensaker er sentralisert til Felles forvaltningsenhet med lokaler i Odda, Hardanger driftsenhet.

Tilrådning – effektivisering av tjenesteenheter og tjenestesteder Vest politidistrikt				
Skrevet av: Morten Ørn	Dato: 01.10.16	Versjon: 0.1	Status: Ferdig	Side 7 av 32

I tidligere Hordaland er spesialfunksjoner innen taktisk etterforskning lagt til driftsenheten i Bergen sentrum. Driftsenheten har distriktovergripende oppgaver innen etterforskning av alvorlige voldssaker, alvorlige seksuelle overgrepssaker, alvorlige økonomisaker og bestemte typer organisert kriminalitet. Videre er polititjenestene, inkludert inn – og utreisekontroll ved Bergen lufthavn lagt til driftsenheten Bergen sør.

Kriminalteknikk, innsatsledelse og hundetjeneste er lagt til Fellesoperativ enhet. Disse funksjonene omtales ikke nærmere.

Tidligere Sogn og Fjordane har i større grad desentralisert fellestjenestene. Årsaken til dette var dels rekrutteringsproblemer til fellesfunksjonene i Florø, og dels ønsket om å ha flest mulig politiansatte med spisskompetanse i de tre regionene.

Tidligere Sogn og Fjordane politidistrikt har administrasjon, operasjonssentral, sentralarkiv, retts og påtale steds plassert ved hovedkontoret i politidistriktet som er Politihuset i Florø. Forvaltningsoppgaver, med unntak av førerkortsaker, er sentralisert og steds plassert ved Sogndal og Leikanger lensmannskontor i region Sogn. Våpensaker, brukthandelsløyver, oppgaver med bort- og utvisningssaker og vaktelskap blir også behandlet ved kontoret i Sogndal. Førerkortforvaltningen er lokalisert til Florø. Passforvaltningen er også desentralisert.

Utlendingssaker er sentralisert med et kontor i hver region, Sogn, Sunnfjord og Nordfjord, etter ny organisering i 2011. De behandler alle utlendingssaker, både 3. landsborgere og utenlandske arbeidstakere. Utover dette er det ingen lokale lensmannskontor som behandler utlendingssaker.

Gjeldsordningen er sentralisert i de 3 regionene, Sogn, Sunnfjord og Nordfjord, og fordelt på 4 personer. På lensmannskontorene er det i betydelig grad innført ordning med saksbehandling i utlegg, tvang og forlik for flere kommuner. En faggruppe driver rådgiving og bistår i det daglige arbeidet og ved kurs. Sogn og Fjordane har tingretter i Sunnfjord og Sogn, med avdelingskontor i Nordfjord.

3.2 Faktaopplysninger

Politidistriktet har et areal på 34 083 km² og 585 891 innbyggere pr 1. januar 2016. Det dekker 54 kommuner, men dette tallet blir sannsynligvis mindre som følge av kommunesammenslåinger de kommende årene. På flere demografiske variabler er det både store forskjeller og likheter mellom fylkene og mellom kommunene i det enkelte fylket. Bergens befolkning er for eksempel dobbelt så stor som hele Sogn og Fjordane fylke. Kriminalitetsbildet preges av skillet mellom by og bygd. Den registrerte kriminaliteten er konsentrert rundt Bergen og den umiddelbare omegn. I Sogn og Fjordane ser vi det samme rundt de større tettstedene. En stadig større andel av befolkningen både i Sogn og Fjordane og i Hordaland bosetter seg i eller nær større by- og regionsentra.

Det store ansvarsområdet stiller store krav til å fylle rollen som nærpoliti. Sentralt prioriterte satsningsområder, større krav til avbyråkratisering og effektivisering er krevende å forene med mange og spredte enheter.

Politidistriktet har en inndeling i de historiske samarbeidsregionene Sogn (Indre og Ytre), Fjordane (Sunnfjord og Nordfjord), Nordhordland, Midhordland, Sunnhordland, Bergen, Voss og Hardanger.

Tilråding – effektivisering av tjenesteenheter og tjenestesteder Vest politidistrikt

Skrevet av: Morten Ørn

Dato: 01.10.16

Versjon: 0.1

Status:
Ferdig

Side 8 av 32

Sogn og Fjordane er Norges nest minste fylke i folketall og det åttende største i areal. Det grenser til Hordaland i sør, Buskerud i sørøst, Oppland i øst og Møre og Romsdal i nord. De tre største byene i fylket er Florø og Førde i Sunnfjord og Måløy i Nordfjord. I tillegg er Sogndal et viktig regionsenter i Indre Sogn og er et tettsted som er større enn Måløy. Fylkets administrasjonssenter er i Hermansverk i Leikanger kommune. Fylket har mange store og lange fjorder der Sognefjorden er den lengste fjorden i Norge. Fylket har fire flyplasser med sivil rutetrafikk. Dette er Florø lufthavn, Førde lufthavn ved Bringeland, Sandane lufthavn ved Anda og Sogndal lufthavn ved Haukåsen.

Hordaland er på sin side landets tredje største fylke målt i innbyggertall. Fylket har mange store og lange fjorder. Bergen lufthavn er trafikkknutepunktet i hele Vestlandsregionen med 6,2 millioner reisende i året. Fra sommeren 2017 åpner nye Bergen lufthavn med kapasitet til 7,5 millioner reisende og en sterk økning i utenlandsflyvinger.

Politidistriktets vegnett er Norges mest rasutsatte med til sammen 667 raspunkter på 1000,6 km vei. I tillegg er det 56 tunneler over 2000 meter med ett eller flere tunnellop. Flere tunneler er ulykkeutsatte. Det er fjelloverganger med vinterrestriksjoner både mot nord, sør og øst. Politidistriktets infrastruktur er preget av store avstander, fjorder, fergestrekninger, rasutsatte områder og ulykkeutsatte tunneler. Det er en utfordring å sikre stabil transport på vegnettet året rundt.

En helt annen type vegstruktur enn i de store politidistriktene i Sør-Norge, stiller andre krav til organiseringen. Reisetiden, og dermed beredskapen, påvirkes av til dels dårlig vegstandard, vinterstengte fjell, avhengighet av fergeforbindelser og rasutsatte vegstrekninger.

Bergen er et drivende midtpunkt som forbinder kriminelle på lokalt plan med kontakter og illegal handel i utlandet. De åpne narkotikascenene i Bergen distribuerer narkotika både i store mengder og på en enkel måte. Det er tette bånd mellom sentrale nettverk som omsetter narkotika i Bergen, Oslo, Stavanger og Trondheim. Sentrale aktører i Sogn og Fjordane har også tette kontakter til Bergen.

Totalt ble det registrert 35 420 lovbrudd i politidistriktet i 2015. 87 prosent skjedde i Hordaland, mens 13 prosent skjedde i Sogn og Fjordane. Bare i Bergen kommune ble 61 prosent av alle lovbruddene registrert. Kriminalitetsraten¹ var på 51,4 i Hordaland, mens den var 23,4 i Sogn og Fjordane. I Sogn og Fjordane utgjør trafikkllovbruddene den største kriminalitetstypen, mens vinning dominerer i Hordaland. Ellers distribuerer kriminaliteten seg relativt likt innen de ulike kriminalitetstypene.

Sogn og Fjordane har en befolkningsvekst som er svakere enn resten av landet. Det har likevel vært en viss vekst sett i et historisk perspektiv. Årsaken er først og fremst innvandring og arbeidsinnvandring. Det er forventet en moderat befolkningsvekst i perioden 2020 til 2040 med store variasjoner mellom kommunene.

Innvandring har bidratt til den største endringen i de siste 10-15 årene. Den største veksten har skjedd i kystkommunene og i omlandskommunene til Bergen. Det er også langs kysten den største befolkningsveksten ventes innen 2040. Totalt anslår SSB at Vest politidistrikt vil ha like over 700 000 innbyggere i 2040. Veksten skjer først og fremst i Bergen og de nære kystkommunene rundt Bergen.

¹ Lovbrudd pr 1000 innbygger

Det er stor forskjell på innvandrерandelen i de enkelte kommunene. Pr 1. januar 2016 utgjør personer med innvandrerbakgrunn 14 prosent av befolkningen i politidistriktet. I Hordaland er andelen 15 prosent og i Sogn og Fjordane er den 11 prosent.

Asylsøkere bosatt på mottak i Hordaland og Sogn og Fjordane har, i følge UDI, økt med henholdsvis 102 og 67 prosent dersom en sammenlikner tallene fra juli i 2016 med juli i 2015. Dette er en konsekvens av den store tilstrømningen høsten 2015. På slutten av juli 2016 bodde det 1248 asylsøkere på mottak i Sogn og Fjordane og 1444 på mottak i Hordaland. Sogn og Fjordane har en relativt større andel asylsøkere på mottak i sitt distrikt.

Alders- og kjønns sammensetningen i fylkene viser store variasjoner mellom kommunene. Det overordnede trekket ved Sogn og Fjordane er at kommunene har underskudd på kvinner og en aldrende befolkning. Mange ungdommer og unge voksne reiser ut av fylket for å studere og arbeide. Kommunene i Hordaland med mindre vekst preges også av en aldrende befolkning og kvinneunderskudd.

3.3 Økonomi og handlingsrom²

3.4 Budsjett

Fra 1.januar 2016 har distriktet et felles budsjett. Budsjettet er fordelt på to hovedbøker, en for tidligere Sogn og Fjordane politidistrikt og en for tidligere Hordaland politidistrikt. Felles hovedbok er planlagt innført fra og med juni 2017.

Budsjettmidlene er fordelt mellom hovedbøkene på bakgrunn av Vest politidistrikts virksomhetsplan for 2016. Fellesutgifter for Vest politidistrikt er budsjettert og regnskapsført i hovedbok for Hordaland.

	Sogn og Fjordane		Hordaland	
	2015	2016	2015	2016
Disponeringsskriv	166 838 000	172 864 000	793 725 000	825 621 000
Overføring fra forrige år	-5 611 000	-434 000	21 232 000	7 903 000
Ekstratilskudd	-	347 000	-	3 325 000
Revidert nasjonalbudsjett	-	-	942 000	-
Omdisponeringer	795 000	-	1 615 000	-
Tilleggsbevilgninger fra Stortinget	810 000	-	4 678 000	-
Budsjett - Totalt	162 832 000	172 777 000	822 192 000	836 849 000

Tabell 1 Budsjett for 2015 og 2016 (per 23.9.16) - Kilde: Politiets Budsjett og VP-portal.

Budsjettet for 2015 i tabell 1 inkluderer kompensasjon for lønnsoppgjøret i 2015. Politidistriktet har per 23.9.16 ikke mottatt kompensasjon for lønnsoppgjøret for 2016.

² Data til dette punktet er levert av Personal- og økonomiseksjonen, Vest politidistrikt

Tilråkning – effektivisering av tjenesteenheter og tjenestesteder Vest politidistrikt				
Skrevet av: Morten Ørn	Dato: 01.10.16	Versjon: 0.1	Status: Ferdig	Side 10 av 32

3.5 Årsverk

Distrikt	01.06.2015	01.06.2016
Hordaland	1009,15	1009,89
Sogn og Fjordane	196,41	206,85
Totalt	1205,56	1216,74

Tabell 2 Lønnede årsverk per 1.6.2015 og 1.6.2016 - Kilde: Politiets lønns- og personaldatasystem

Stillingskategori	Sogn og Fjordane		Hordaland	
	01.06.2015	01.06.2016	01.06.2015	01.06.2016
Polititjenestemannstillinger	133,90	144,10	648,79	647,43
Juriststillinger	11,00	13,00	54,90	59,30
Sivile stillinger	51,51	49,75	305,46	303,16
Totalt	196,41	206,85	1 009,15	1 009,89

Tabell 3 Lønnede årsverk per 1.6.2015 og 1.6.2016 fordelt på stillingskategori - Kilde: Politiets lønns- og personaldatasystem

3.6 Økonomistatus – Andre tertial 2016

Politidistriktet har per utgangen av andre tertial 2016 en svært krevende økonomisk situasjon. Politidistriktet hadde per 31. august 2016 forbrukt 68 % av disponibel budsjetttramme for 2016, og forventer å holde det regnskapsmessige forbruket innenfor disponible budsjetttrammer for 2016.

Distrikt	Budsjett	Regnskap	Gjenstående budsjett	Forbruk (%)
Hordaland	836 849 000	565 787 991	271 061 009	67,61 %
Sogn og Fjordane	172 777 000	120 836 076	51 940 924	69,94 %
Totalt	1 009 626 000	686 624 067	323 001 933	68,01 %

Tabell 4 Budsjettstatus per 31.8.16 – Kilde: Politiets økonomisystem

Politidistriktet har imidlertid en betydelig ubalanse i budsjettet som følge av krav om nettovest i antall politiårsverk. De økonomiske rammene gir ikke rom for både vekst i årsverk og investeringer i nødvendig materiell. Dette gjelder både tidligere Sogn og Fjordane politidistrikt og tidligere Hordaland politidistrikt.

For å oppnå budsjettbalanse i 2016 vil det i svært begrenset grad bli gjennomført investeringer i materiell og kompetanse. Dette bidrar til å øke et allerede stort etterslep i materiell- og kompetanseinvesteringer. Videre vil bemanning ved flere enheter i hele eller deler av året bli redusert.

Politidistriktet økonomiske rammebetingelser gir blant andre følgende særlige utfordringer:

- Begrenset bemanning ved flere av politidistriktets tjenestesteder som gir stor sårbarhet for tjenesteproduksjonen ved fravær av personell
- Mangelfulle investeringer i kritisk driftsmateriell som medfører økende løpende driftsutgifter
- Begrensede mulighet til å investere i materiell og systemer som kan bidra til å effektivisere tjenesteproduksjonen
- Stor arbeidsbelastning for personell innenfor flere av politidistriktets tjenester som bidrar til store helse, miljø og sikkerhetsutfordringer

- Begrensede muligheter for å møte samfunnets forventninger **††** og krav til virksomhetens tjenesteproduksjon. Dette gjelder innenfor alle virksomhetsområder.

3.7 Kriminalitetsutfordringer³

Kriminalitetsbildet i politidistriktet varierer mellom de to fylkene og mellom kommunene innen de to fylkene. Noen kriminalitetsutfordringer kan være betydelige i en kommune, men mindre i andre kommuner. Godt tverrfaglig og tverretatlig samarbeid innen kommunene er derfor viktig for å skreddersy det forebyggende og kriminalitetsbekjempende arbeidet.

Kriminalitetsbildet er delt mellom by og bygd. Oppmerksomhet og konsekvensene av økende urbanisering og nye oppvekstområder for barn og unge må danne rammene rundt det forebyggende, tverrfaglige og tverretatlige arbeidet. Hvilken påvirkning den økende arbeidsledigheten i Hordaland vil ha på kriminalitetsutviklingen er vanskelig å si. Økonomiske nedgangstider påvirker ofte arbeidsmarkeds kriminalitet og økonomisk kriminalitet. I tillegg opplever man en økning i vinningskriminalitet og reduksjon i rekreasjonsrelatert volds- og sedelighetssaker på grunn av lavere kjøpekraft og lavere aktivitet i det alkoholbaserte utelivet.

De siste årene er det registrert en reduksjon i den registrerte kriminaliteten. Politidistriktet har hatt en nedgang på 11 prosent fra 2014 til 2015. Prognosen så langt i år tyder på en fortsatt synkende trend som vi ser også nasjonalt og internasjonalt.

Den kriminaliteten som går ned er knyttet til narkotika-, vinning-, trafikk-, og miljø saker. I økonomisaker, seksuelle overgrep og vold er det en økning. Etterforskningen vil gjennomgående være mer omfattende og ressurskrevende i de sakstypene som øker mest.

Migrasjonssituasjonen har hatt en bedring i løpet av året. Likevel er det stor usikkerhet knyttet til den kortsiktige og langsiktige utviklingen. De største beredskapsmessige og kriminalitetsdrivende utfordringene knyttet til asylsituasjonen nå og framover vil være;

- Enslige mindre asylsøkere (EMA)
- Ordensforstyrrelser/konflikter mellom beboere på asylmottak
- Narkotikakriminalitet
- Vold i nære relasjoner
- Seksuallovbrudd
- Forebyggende tiltak opp mot asylsøkere og asylmottak, herunder forebyggende patruljering, møter med mottaksledelse, UDI og kommuner, avklaringssamtaler med asylsøkere, utarbeidelse av objektplaner og oppgaver knyttet til dette

Den helt siste tiden har antallet asylmottak i distriktet blitt redusert vesentlig. Den usikre situasjonen i verden og Europa kan på kort tid aktualisere og styrke behovet for de overnevnte tiltakene. Derfor er det viktig å utforme tiltaksplaner og ha en beredskapsplan knyttet til hurtigetablering av nye asylmottak og utfordringer knyttet til disse. Sprengt kapasitet hos UDI/PU fører til økt frustrasjon på de gjenværende mottakene. Dette kan gi økte problemer og økt sakstilfang. At noen av mottakene i

³ Data til dette punktet er hentet fra Vest politidistrikt, Kriminalitetsanalysen 2017, ved Analyse- og registerseksjonen, Vest politidistrikt

Tilråding – effektivisering av tjenesteenheter og tjenestesteder Vest politidistrikt				
Skrevet av: Morten Ørn	Dato: 01.10.16	Versjon: 0.1	Status: Ferdig	Side 12 av 32

tillegg ligger avsidesliggende til, gir press på både responstid og ikke minst responskvaliteten.

3.7.1 Radikalisering og voldelig ekstremisme

Arbeidet mot radikalisering og ekstremisme er forankret både i regjeringens handlingsplan av 2014 og PODs strategiskriv av oktober 2015. Det er særlig viktig at politiets arbeid her er forankret i en enhetlig arbeidsmetodikk og forståelse.

Den norske motstandsbevegelsen sprer propagandamaterielle både gjennom klistremerker og sjablonger på offentlige og private steder. Gjerne med henvisninger til "nordfront.net" eller "frihetskamp.net". Høyreekstreme ytringer på internett og sosial medier er en utfordring i politidistriktet.

3.7.2 Grov integritetskrenkende kriminalitet

Det er ofte politiet selv, andre kontrolltater eller tips og informasjon fra informanter om avdekker disse sakene. Det er sannsynlig at migrasjonsstrømmen til Europa det siste året kan medføre en økning i menneskehandel innen prostitusjon og tvangsarbeid. Sentrale føringer om prioritering av denne typen kriminalitet innebærer at politidistriktet må sørge for at det blir avsatt nødvendige ressurser og at kompetansen er forsvarlig slik at kvaliteten tilfredsstiller kravene.

3.7.3 Grov voldskriminalitet

Dette er ofte ressursaker som krever høy kompetanse. I tillegg skal enhetene bruke risikoverktøyet SARA:SV i partnervoldsaker, og må ha tilstrekkelig kapasitet og kompetanse til å bruke dette. Økende innvandring kan medføre store utfordringer i forhold til økte kulturforskjeller, noe som igjen øker sannsynligheten for en økning i slike saker. Dette innebærer at politidistriktet må bygge både kompetanse og kapasitet til å behandle og forebygge slike saker.

3.7.4 Seksuelle overgrep

Det er en økning i både overgrepssaker mot barn og anmeldte voldtektssaker. Økningen i overgrepssaker på nett er sterkt knyttet til bruk og kommunikasjon via internett. Sakstypene utfordrer politidistriktet både i kompetanse og kapasitet. Dette gjelder både innen etterforskning og arbeidet knyttet til elektroniske spor. Økningen i slike saker, økende krav til kompetanse og kapasitet gir sterke føringer for hvordan politiet organiserer seg og prioriterer ressursene.

I tillegg må politidistriktet organisere seg slik at kapasitet og kompetanse til å utføre tilrettelagte avhør innenfor de knappe tidsfristene som er satt, er ivaretatt.

Tilråding – effektivisering av tjenesteenheter og tjenestesteder Vest politidistrikt				
Skrevet av: Morten Ørn	Dato: 01.10.16	Versjon: 0.1	Status: Ferdig	Side 13 av 32

3.7.5 Økonomisk kriminalitet

Økonomisakene har økt kraftig det siste året. En årsak er at bedragerisakene etter den nye straffeloven sorterer under økonomisaker og ikke vinning som tidligere. Samtidig er det en kraftig økning i bedragerisaker, spesielt knyttet til internettrelatert svindel. Konkurranssakene er den andre hovedgruppen økonomisaker. Arbeidsmarkeds kriminalitet er også et satsningsområde for politiet. Også her må kapasiteten og kompetansen styrkes for å nå de målsettinger som er satt for satsningen. Dette får også konsekvenser for hvordan politiet organiserer seg for å utnytte ressursene bedre.

3.7.6 Datakriminalitet

Definisjonen av datakriminalitet er todelt; kriminalitet som retter seg mot datasystemer og/eller datanettverk, og kriminalitet der sentrale elementer av handlingen skjer med datautstyr og/eller datanettverk. Innenfor begge fagfeltene trenger politiet å bygge både kompetanse og kapasitet. Ikke bare for spesialister, men alle som arbeider i politiet. Det er sannsynlig at denne typen kriminalitet øker i årene om kommer, og GDE`ene må være forberedt på å håndtere flere slike saker selv.

3.7.7 Narkotikakriminalitet

Nedgangen i registrerte narkotikasaker, speiler politidistriktets innsats på området. Kjøp av narkotika og dopingmidler via internett er likevel et voksende samfunnsproblem. Tollvesenet etablerer enheter, rutiner og prosedyrer for å avdekke flere slike saker. Det er en klar forventning om at politiet prioriterer å etterforske de sakene som Tollvesenet avdekker. En mer liberal holdning til narkotika både i politiske miljøer og i ungdomskullene gjør det sannsynlig at narkotikabruken øker i samfunnet. I sammenheng med problemet rundt åpne russcener i Bergen og politiets forpliktelser i det forebyggende samarbeidet med Bergen kommune og Helse Vest, er det behov for å organisere politiet slik at kapasiteten til å håndtere disse sakene blir styrket.

3.7.8 Kriminelle nettverk

Det er et økende antall potente kriminelle nettverk i distriktet. Med stadig sterkere krav til å prioritere voldssaker, seksuelle overgrep, tilrettelagte avhør og forebygging av radikalisering med mer, blir kapasiteten til å starte etterforskning mot disse nettverkene mindre. Det oppstår derfor en fare for at nettverkene bygger robuste omsetningskanaler for narkotika, prostitusjon, seksuelle overgrep, salg av avgiftsfrie varer for å nevne noe. Jo, lengre tid nettverkene får holde på uforstyrret, jo vanskeligere og mer ressurskrevende blir arbeidet med å stoppe dem. Også på dette feltet må politidistriktets kompetanse og kapasitet styrkes. Siden politidistriktet må være forberedt på bevilgninger som ikke fullt ut dekker behovet i årene som kommer, krever dette en organisering som bedre utnytter de ressursene vi allerede har.

Tilrådning – effektivisering av tjenesteenheter og tjenestesteder Vest politidistrikt				
Skrevet av: Morten Ørn	Dato: 01.10.16	Versjon: 0.1	Status: Ferdig	Side 14 av 32

3.7.9 Vinningskriminalitet

Antallet simple og grove tyverier fra bolig øker. Tendensen har tiltatt de siste par årene. Økningen er størst i Bergen kommune, og spesielt i nærområdet til de åpne russcenene. En del av gjerningspersonene er rusmisbrukere, men det er også mobile vinningskriminelle som er domfelt for dette i Bergen. I distriktet utenfor Bergen er det også en økning. Ofte skjer tyveriene langs gjennomfartsveiene. Noen av de som er pågrepet her er også utenlandske mobile vinningskriminelle. De fleste gjerningspersonene har likevel en tilknytning til området de opererer i. Politiet har bevisst redusert kapasiteten til å etterforske denne typen saker. Årsaken er at kapasiteten på høyere prioriterte sakstyper, måtte få en nødvendig styrking. Dermed har politidistriktet svekket sine muligheter til å se sammenhenger mellom de ulike sakene, og gjennomføre en felles etterforskning. Av denne grunn er det mulig at flere grupperinger av mobile vinningskriminelle opererer i politidistriktet uten at de fanges opp. Politidistriktet bør derfor styrke kapasiteten på etterforskningen av disse grupperingene.

3.7.10 Barne- og ungdomskriminalitet

Politidistriktet følger den nasjonale trenden om at den registrerte ungdomskriminaliteten viser en jevn nedgang. Bare siden 2010 er det en halvering av straffesaker mot ungdom under 18 år i Hordaland. En økt skikkelighetskultur, generell samfunnsutvikling og bedre tverretatlige oppfølgingstiltak ved bekymringer, forklarer en del av nedgangen. Samtidig må vi være oppmerksom på at ungdomskriminaliteten endrer seg. Mer ungdomskriminalitet skjer sannsynligvis på internett uten at politiet har kompetanse og kapasitet til å avdekke det. Sannsynligvis vil den nettbaserte ungdomskriminaliteten øke i årene som kommer.

Det er voksende utfordringer for ungdomskulturen. Prestasjonspresset er blitt større, men det går bedre med de fleste tross en økning i psykiske lidelser. De som faller utenfor, faller dypere enn tidligere. En viktig individuell kriminalitetsdriver er å stå utenfor det konvensjonelle samfunnet enten pga. mangel på skolegang, eller manglende integrering. Marginaliserte ungdommer står i fare for å utvikle kriminelle karrierer. Økonomiske nedgangstider kan øke ungdomsledigheten og skape flere marginaliserte ungdommer. Gutter i ulike innvandrergrupper er særlig sårbare over "utenforskapet" og kan gli inn i kriminalitet, eller radikaliseringsprosesser. Den voksende gruppen enslige mindreårige asylsøkere (EMA) er spesielt utsatt.

Liberaliseringen av narkotika og en økende tendens til å eksperimentere med narkotika, er en utfordring i stadig større deler av ungdomsmiljøene, uavhengig av skoleprestasjoner og inkludering i lokalsamfunn og vennegjenger. Sannsynligvis kan dette føre til at flere mister kontroll på bruken og glir over i langvarige misbrukerkarrierer og kriminalitet.

Oppsummert ser vi at økte krav gjennom sentrale føringer, skaper behov for å endre og utvikle ny kompetanse og flytte ressurser over mot en mindre del av den anmeldte kriminaliteten. De politiske føringene tvinger fram hardere prioriteringer. Prioriteringer innebærer at noe må velges vekk. Dette setter rammer for hvordan vi organiserer polititjenesten. Vi må organisere oss slik at vi etterlever både de sentrale prioriteringene, samtidig som vi når kravene om å avbyråkratisere og effektivisere politiarbeidet.

Tilråding – effektivisering av tjenesteenheter og tjenestesteder Vest politidistrikt				
Skrevet av: Morten Ørn	Dato: 01.10.16	Versjon: 0.1	Status: Ferdig	Side 15 av 32

Den økonomiske situasjonen er svært bekymringsfull nå og i framtiden. Politidistriktet står overfor valget mellom materiell og utstyr på den ene siden, og nyansettelser på den andre siden. Færre ansatte krever en organisasjon som gjør distriktet i stand til å prioritere de alvorligste sakene høyere enn i dag.

3.8 Forvaltning og sivil rettspleie

Oppgaver i utlendingssaker og forvaltningsaker er foreslått organisert ved administrasjonssted⁴. Det må her ses på krevende geografi og reiseavstander, og at det må være lokalt handlingsrom for hvordan tjenesten organiseres, lokaliseres og innrettes. Sivil rettspleie skal utføres ved tjenesteenhetene. Samtidig skal det opprettes en fellesenhet med fagansvar for disse oppgavene. Namsmannen i Bergen har det største fagmiljøet for den sivile rettspleien og har fungert som fagansvarlig i gamle Hordaland politidistrikt. I Sogn og Fjordane er det en faggruppe som bistår med faglig og datateknisk støtte. Vi avgrensner fra å kommentere den videre organiseringen av de sivile oppgavene utover at oppgaver skal løses på tjenesteenhetene. Videre vurderinger ligger til arbeidsgruppen for FDE-er.

3.9 Behov og erfaringer med dagens organisering

Tjenesten i Sogn og Fjordane og deler av Hordaland er basert på en desentralisert struktur. Det finnes tjenestesteder i småkommuner som har lavt bruker- og arbeidsgrunnlag. Åpningstiden er kort og bemanningen lav. Kapasiteten til dem som bemanner tjenestestedene er tilsvarende liten hvis noe skulle skje. Ved de sårbare tjenestestedene er vakt- og beredskapstjenesten ivaretatt ved samarbeidsordninger og fungerer uavhengig av åpningstidene. Hverken responstid eller responskvaliteten påvirkes i nevneverdig grad av dem som møter, annet enn at de kan fungere som "observasjonsposter" i spesielle tilfeller i Hordaland. I Sogn og Fjordane vil bosettingsmønsteret til de politiansatte og åpningstiden på tjenestestedene påvirke både responstid og responskvalitet, forutsatt at beredskapsvaktene opprettholdes. Mange steder er det, og har det vært, både politisk og politifaglig enighet om at polititjenesten leveres mer effektivt gjennom å legge ned de minste tjenestestedene. Der dette allerede er gjort, er partene tilfreds med ordningen.

Det er i de bynære områdene rundt Bergen det er vakt- og beredskapstjeneste døgnet rundt – året rundt. I de andre regionene er tjenesten basert på aktiv tjeneste i de mest utsatte tidene. Ellers er vakt- og beredskapstjenesten ivaretatt av såkalt beredskapsvakt.

I vurderingene om å avvikle tjenestesteder må risiko- og sårbarhetsreducerende tiltak iverksettes slik at politiet øker sin tilgjengelighet og nærhet til lokalsamfunnet og ikke reduserer den. Det er mange måter å styrke tilgjengeligheten og nærheten på utover å ha en bygning som står tom store deler av uken, siden vakt- og beredskapstjenesten går uavhengig av åpningstidene.

De mellomstore tjenestestedene fungerer effektivt. De er små, oversiktlige og har bred kompetanse og lokalkunnskap. De har stor fleksibilitet, evner å utnytte ressursene effektivt, men er samtidig sårbare ved sykdom, kurs, permisjoner og andre avgivelser. I tillegg er de sårbare ved langvarige satsninger mot prioriterte områder og organisasjonsutholdenheten er svak.

⁴ Jfr. Rammer og retningslinjer

Tilråkning – effektivisering av tjenesteenheter og tjenestesteder Vest politidistrikt

Skrevet av: Morten Ørn	Dato: 01.10.16	Versjon: 0.1	Status: Ferdig	Side 16 av 32
------------------------	----------------	--------------	-------------------	---------------

De er også sårbare ved behov for spisskompetanse over tid. Etterforskningen kan miste framdriften og stå i fare for å bli fragmentert og lite målrettet. Dette skyldes at alle politiansatte har vakt- og beredskapstjeneste parallelt med etterforskning av alle typer saker. For å sikre framdriften på sakene blir de spredt på flere etterforskere etter hvert som de kommer fra friperioder. Spredningen av etterforskningen kan hemme en målrettet etterforskning, fordi oversikten over saken ikke ivaretas av en etterforskningsleder eller etterforsker. Dermed påvirkes kontinuiteten og kvaliteten på straffesaksarbeidet negativt.

De fire store enhetene som ligger i Bergen, fungerer også effektivt, men det er også betydelige koordineringsproblemer og dobbeltarbeid i fordelingen av saker til etterforskning, planleggingen av vakt- og beredskapstjenesten og å utnytte det forebyggende arbeidet bedre. Årsaken er at de geografiske markedene ligger tett og at lovbyterne og befolkningen vandrer mellom dem. Arbeidsmengden er større enn ressursene gir rom for å håndtere på en kvalitativ god måte. Mulighetene for å flytte ressurser til de mellomstore og små enhetene ved behov er liten. Årsaken er at de ubehandlede og prioriterte sakene hopper seg opp på de store enhetene. De prioriterer mellom prioriterte saker. Bergen sentrum politistasjon klarer ikke å oppfylle sine distriktovergripende støttefunksjoner pga. stort press på kapasitet i egne prioriterte saker.

Oppsummert er fellestrekkene for de tre typene enheter kompetanseutfordringen overfor et stadig mer komplekst og endret kriminalitetsbilde. I tillegg er det kapasitetsproblemer ved de minste enhetene når det skjer noe utover det normale. Det er kapasitetsproblemer ved de mellomstore enhetene, særlig ved langvarige satsninger mot prioriterte områder. Det er også kapasitetsproblemer ved de største enhetene i Bergen. Her er det i tillegg koordineringsproblemer på tvers av enhetene dels pga. atskilte mål, atskilte budsjetter og periodevise ulike prioriteringer etter hvert som alvorlige saker kommer inn. I tillegg kommer koordineringsproblemene knyttet til at de geografiske markedene enhetene betjener, ligger tett og at lovbytere vandrer på tvers av enhetene. Dagens struktur er for sårbar og ineffektiv knyttet til ressursutnyttelse, prioriteringer og ledelse.

Det er dårlige erfaringer med å ha ansvaret for grense- og utlendingskontroll samt politioppgavene på en lufthavn delt mellom en GDE og Felles Forvaltningsenhet. Denne organiseringen skaper også koordineringsproblemer og dobbeltarbeid. Det vil være bedre å spesialisere de ansatte i den spesielle tjenesten det innebærer å være politi på en lufthavn. Endringer i grenseforordningen og mulig krav til fast bevæpning på lufthavnpolitiet i framtiden, vil stille andre krav til de tjenestepersonene som arbeider ved lufthavnen enn i dag.

4 Vurdering av alternativer

Her gjør vi en vurdering av *forslaget* og *alternativet* forankret i de utfordringene vi har avdekket i dag og som vil forsterke seg i tiden som kommer. I forkant av vurderingen har vi anbefalt å avvikle 16 av dagens tjenestesteder samt tre av dagens driftsenheter i Bergen sentrum. I tillegg foreslår vi å utrede nærmere hvilke av tjenestestedene Årdal eller Lærdal samt Osterøy eller Vaksdal som bør avvikles. Totalt foreslår vi derfor å avvikle 21 av dagens tjenestesteder. Det innebærer at det er 25 gjenværende tjenestesteder. Anbefalingene er risiko – og sårbarhetsvurdert i to dokumenter (vedlegg 2 og 3). Forslaget har 10 tjenesteenheter og fire GDE`er. Alternativet har 13 tjenesteenheter og syv GDE`er.

I Bergen kommune produseres 61 prosent av de anmeldte lovbruddene i politidistriktet. Her er kriminalitetsraten høyest samtidig som den geografiske utstrekningen er liten. Det har vært en utfordring å foreslå en organisering av polititjenesten her. Polititjenestene i Bergen, Sotra, Askøy og Øygarden er identisk i begge forslagene.

Arbeidsgruppen har delt seg på midten i synet på *forslaget* og *alternativet*. Argumentasjonen som støtter forslaget, argumenterer mot alternativet og motsatt. Vi kommer tilbake til denne argumentasjonen.

4.1 Alternative tjenestestedstrukturer

Forslaget har som mål å skape store tjenesteenheter samt store og færre GDE`er enn i dag. *Alternativet* har også som mål å skape store tjenesteenheter, men mindre og flere GDE`er sett i forhold til *forslaget*. Tjenestestedene er de samme i begge.

4.1.1 Forslaget

Geografisk driftsenhet	Tjenesteenhet	Tjenestested	Kommune
Nord	1 – Nordfjord	1 – Vågsøy	1 – Vågsøy, Selje
		1 – Eid	1 – Eid
		1 – Stryn	1 – Stryn, Hornindal
	2 – Sunnfjord	2 – Flora	2 – Flora, Bremanger
		2 – Førde	2 – Førde, Naustdal, Gaular, Jølster
		2 – Fjaler	2 – Fjaler, Askvoll, Hyllestad
		2 – Høyanger	2 – Høyanger, Balestrand
		2 – Gloppen	2 – Gloppen
	3 – Sogn	3 – Sogndal	3 – Sogndal, Leikanger, Luster
3 – Vik		3 – Vik	
3 – Årdal eller Lærdal		3 – Årdal, Lærdal, Aurland	
Bergen, Sotra, Askøy og Øygarden	1 – Bergen	1 – Bergen	
	2 – SAØ	2 – Sotra	
	2 – Askøy	2 – Sotra, Askøy, Fjell, Sund, Øygarden	
Midt	1 – Nordhordland	1 – Nordhordland	1 – Lindås, Meland, Austrheim, Radøy, Modalen, Fedje, Gulen, Solund, Masfjorden
		1 – Masfjorden	
	2 – Voss	2 – Voss	2 – Voss, Eidfjord, Granvin, Ulvik
Sør	1 – Hardanger	2 – Vaksdal eller Osterøy	2 – Vaksdal, Osterøy
		1 – Hardanger	1 – Odda, Ullensvang, Jondal, Kvinnherad (minus Hatlestrand og Ølve)
	1 – Kvinnherad		
	2 – Kvam	2 – Kvam	2 – Kvam, Samnanger, Tysnes, Fusa (pluss Hatlestrand og Ølve)
		2 – Fusa	
	2 – Tysnes		
3 – Os	3 – Os	3 – Os, Austevoll	
	3 – Austevoll		

4.1.2 Alternativet

Geografisk driftsenhet	Tjenesteenhet	Tjenestested	Kommune
Nordfjord	1 – Nordfjord	1 – Vågsøy	1 – Vågsøy og Selje
		2 – Eid	2 – Eid
		3 – Stryn	3 – Stryn og Hornindal
Sunnfjord	1 – Flora 2 – Førde	1 – Flora	1 – Flora og Bremanger
		2 – Førde	2 – Førde, Naustdal, Gaular og Jølster
		2 – Fjaler	2 – Fjaler, Askvoll og Hyllestad
		2 – Høyanger	2 – Høyanger, Balestrand
		2 – Gloppen	2 – Gloppen
Sogn	1 – Sogndal	1 – Sogndal	1 – Sogndal, Leikanger, Luster og Vik
		1 – Vik	2 – Årdal, Lærdal og Aurland
		1 – Årdal eller Lærdal	
Bergen, Sotra, Askøy og Øygarden	1 – Bergen 2 – SAØ	1 – Bergen	1 – Bergen
		2 – Sotra	2 – Sotra, Askøy, Fjell, Sund, Øygarden
		2 – Askøy	
Midt	1 – Nordhordland	1 – Lindås (Knarvik) 2 – Masfjorden	1 – Lindås, Meland, Austrheim, Radøy, Modalen, Fedje, 2 – Gulen, Solund, Masfjorden
Sør-Øst	1 – Hardanger 2 – Kvinnherad 3 – Voss	1 – Hardanger	1 – Odda, Ullensvang, Jondal
		2 – Kvinnherad	2 – Kvinnherad (uten Hatlestrand og Ølve)
		3 – Voss	3 – Voss, Eidfjord, Granvin, Ulvik
		3 – Vaksdal eller Osterøy	3 – Vaksdal, Osterøy
Sør	1 – Os 2 – Tysnes 3 – Kvam	1 – Os	1 – Os, Austevoll
		1 – Austevoll	
		2 – Tysnes	2 – Tysnes, Fusa (med Hatlestrand og Ølve)
		2 – Fusa	
	3 – Kvam	3 – Kvam, Samnanger	

4.2 Analyse av forslaget og alternativet

Grunnlaget for analysen er forankret i målene og kravene i reformen.

Målsettingen med reformen er at politiet skal være:

1. Et mer tilgjengelig og tilstedeværende politi med god lokal forankring og samhandling
2. Et mer enhetlig politi som leverer likere polititjenester med bedre kvalitet
3. Et politi med mer målrettet innsats på forebygging, etterforskning og beredskap
4. Et politi med bedre kompetanse og kapasitet, som deler kunnskap og lærer av erfaringer
5. Et politi som skaper bedre resultater i en kultur preget av åpenhet og tillit gjennom god ledelse og aktivt medarbeiderskap
6. Et politi som arbeider mer effektivt ved å ta i bruk bedre metoder og ny teknologi

Målsettingen skal sikres gjennom å etablere tjenestesteder som har kapasitet og kompetanse til å:

1. Motta anmeldelser, søknader og andre henvendelser, samt gir publikum veiledning om politiets tjenestetilbud
2. Bidra til et kvalitativt løft for etterforskningsarbeidet
3. Ha fleksible åpningstider som gjør det mulig å få utført tjenester hos politiet utenfor kontortid minst en dag i uken
4. Lokaliseres slik at minst 90 % av innbyggerne i politidistriktet har maksimalt 45 minutters kjøretid til nærmeste tjenestested

Tilråding – effektivisering av tjenesteenheter og tjenestesteder Vest politidistrikt				
Skrevet av: Morten Ørn	Dato: 01.10.16	Versjon: 0.1	Status: Ferdig	Side 19 av 32

Målsettingen skal også sikres ved å etablere tjenesteenheter som har kapasitet og kompetanse til å:

1. Levere ressurser til vakt- og patruljetjenesten
2. Ha publikumsekspedisjon
3. Kriminalitetsforebyggende arbeid
4. Etterforske det store flertall av straffesaker
5. Ha kontakt med samarbeidspartnere
6. Utføre sivil rettspleie- og forvaltningsoppgaver

Vi mener at målsettingen operasjonaliseres best ved at den enkelte GDE i sum skal ha kapasitet og kompetanse til å levere de definerte funksjonene:

1. Politipatrulje
2. Øvings- og beredskapsplanlegging (rolle: Operativ planlegging)
3. Arrest
4. Politiråd
5. Politikontakt
6. Etterforskning av vold i nære relasjoner
7. Etterforskning ved geografiske driftsenheter
8. UEH
9. Operativ leder (rolle: 04 lokal innsatsledelse)
10. Etterretning
11. Forebygging
12. Sivil rettspleie og forvaltningsoppgaver
13. Etterforskning av vold og seksuallovbrudd mot barn
14. Administrative fellesoppgaver
15. Bedre koordineringen av ressurser til vakt og beredskap
16. Bedre koordineringen av ressurser til etterforskning
17. Bedre koordineringen av ressurser til forebygging
18. Bedre koordineringen av ressurser til forvaltningsoppgavene

Målsettingen og kravene danner rammen rundt argumentasjonen. Politilokaler på de mest sårbare stedene er definert ut av målet om "[E]t mer tilgjengelig og tilstedeværende politi med god lokal forankring og samhandling". Årsaken er at de minste tjenestestedene er for sårbare. Andre metoder, ny teknologi, et mer effektivt og tosidig forpliktende politirådssamarbeid og en politikontakt mot alle kommuner, skal gi mer tilgjengelig og tilstedeværende politi enn i dag. At dette blir en realitet er en forutsetning for vår måte å definere målet på.

4.2.1 Forslaget

Forslaget gir 25 tjenestesteder, 10 tjenesteenheter og fire geografiske driftsenheter. Det er to tjenestesteder som ikke kan levere etter de krav som stilles til tjenesteenheter. Dette er Vik og Austevoll i de geografiske driftsenhetene Nord og Sør. Medvirkende årsak til at tjenestestedene likevel opprettholdes, er at fengselet i Vik skal øke antallet innsatte. De politiansatte i Vik har oppgaver knyttet til fengselet. Austevoll er det største øy-tjenestestedet i distriktet. Det bor 5118 personer på Austevoll. Fra 2012 er det en

befolkningsvekst på syv prosent. Befolkningsframskrivingen⁵ fra 2020 til 2040 predikerer en vekst på 27 prosent. Det er stor sommerturisme på øyene. Forbindelsen til Bergenshalvøya er med ferge fra Hufthammer til Krokeide. Fergestrekningen er 14,5 kilometer og tar normalt 59 minutter.

Arbeidsgruppen har vurdert om GDE`ene burde være sammensatt av tjenestesteder som krysser fylkesgrensene. Arbeidsgruppen har etter grundige vurderinger, ikke funnet dette hensiktsmessig.

4.2.1.1 Nord

Den nordligste geografiske driftsenheten består av tjenesteenhetene Nordfjord, Sunnfjord og Sogn. I driftsenheten bor det 109 631 personer. En vekst fra 2012 på 1,1 prosent. Befolkningsframskrivingen fra 2020 til 2040 predikerer en vekst i Nordfjord på to prosent, Sunnfjord på seks prosent og Sogn på syv prosent. Dette viser en svak befolkningsvekst framover. Kriminalitetsraten⁶ er på henholdsvis 20,9 i Nordfjord, 25,1 i Sunnfjord og 22,2 i Sogn. I Nordfjord foreslår vi å avvikle tjenestestedet i Selje. I Sunnfjord foreslår vi å avvikle tjenestestedene i Bremanger, Askvoll, Hyllestad, Gaular, Jølster og i Balestrand. I Sogn foreslår vi å avvikle tjenestestedene i Luster, Aurland og Lærdal eller Årdal.

Lærdal framstår som den geografisk beste plasseringen for å knytte Årdal og Aurland sammen med tjenesteenheten i Sogndal og Leikanger. Årdal er likevel et større etablert tettsted enn Lærdal og befolkningsgrunnet er i 2016 5359 i Årdal og 2172 i Lærdal. I perioden fra 2012 til 2016 er befolkningsveksten negativ både i Årdal og i Lærdal. Nedgangen er på fire prosent i Årdal og en prosent i Lærdal. Befolkningsframskrivingen viser en negativ vekst på seks prosent fra 2020 til 2040 i Årdal. Mens den negative veksten er på fire prosent i Lærdal. Men det er også andre uavklarte faktorer som må kartlegges nærmere rundt valget av Årdal og Lærdal.

I Nordfjord bor 50 prosent av befolkningen i tettsteder. I Sunnfjord er tallet 62 og i Sogn 63 prosent. Rurale strøk har færre kriminalitetsdrivere enn urbane strøk. Kriminalitetsdrivere er grovt forklart knyttet til ulike aktiviteter som skaper fristelser og frustrasjoner. I urbane strøk der mange mennesker ferdes, der det er store markeder for salg av ulike typer varer og tjenester, oppstår det både fristelser og frustrasjoner som kan føre til lovbrudd. I urbane strøk vil den sosiale kontrollen og forventningene hver enkelt borger har til hverandres atferd, være svakere enn i de rurale strøkene der man kjenner hverandre. Det subjektivt opplevde sosiale fallet et oppdaget og sanksjonert lovbrudd representerer i anonymiserte omgivelser, er mindre enn i rurale strøk, noe som gir mer kriminalitet og høyere kriminalitetsrate.

Driftsenheten har lavest folkevekst og lavest kriminalitetsrate i distriktet. Også i denne driftsenheten er det en tendens til at folk flytter inn mot de større by- og regionsentrene. På grunn av rammevilkårene fyller driftsenheten målene med reformen og kravene til tjenestesteder og tjenesteenheter. Politibemanningen pr 1000 innbygger er 1,07.

⁵ Kilde Statistisk sentralbyrå (SSB)

⁶ Registrert lovbrudd pr 1000 innbyggere

Tilråding – effektivisering av tjenesteenheter og tjenestesteder Vest politidistrikt				
Skrevet av: Morten Ørn	Dato: 01.10.16	Versjon: 0.1	Status: Ferdig	Side 21 av 32

4.2.1.2 Bergen og Sotra, Askøy og Øygarden

GDE`en i Bergenområdet består av tjenesteenheten Bergen og tjenesteenheten Sotra, Askøy og Øygarden. I driftsenheten bor det 342 468 personer. En vekst fra 2012 på 5,8 prosent. Befolkningsframskrivingen fra 2020 til 2040 predikerer en vekst i Bergen på 15 prosent og på Sotra, Askøy og Øygarden på 32 prosent. Dette viser en høy befolkningsvekst framover. Kriminalitetsraten i Bergen er 67,5 totalt og 127,6 i Bergen sentrum. På Sotra, Askøy og Øygarden er den 29,5.

I Bergen foreslår vi å avvikle tjenestestedene Bergen nord, Bergen vest og Bergen sør. Det opprettes ett tjenestested og tjenesteenhet for hele Bergen kommune. Sotra, Askøy og Øygarden opprettholdes som tjenesteenhet som i dag. Her opprettholdes også tjenestestedene på Sotra og Askøy. Bygningsmassen i Bergen skaper avhengigheter som må løses. Det må utredes nærmere hvordan politiets bygningsmasse kan utnyttes optimalt for å samlokalisere tjenesteenheten i Bergen best mulig. Fram mot det nye politibyggget står klart.

I Bergen bor 97 prosent av befolkningen i tettsteder. På Sotra, Askøy og Øygarden er tallet 76. Her finner vi den viktigste årsaken til den høye kriminalitetsraten. Nær 70 prosent av politidistriktets registrerte lovbrudd skjer i denne driftsenheten. Driftsenheten har den høyeste folkeveksten og høyeste kriminalitetsraten i distriktet. Ytre sett fyller driftsenheten målene med reformen og kravene til tjenestesteder og tjenesteenheter. Politidekningen pr 1000 innbygger i Bergen er 1,3. Politidekningen innebærer også drift av fellestjenester innenfor enkelte typer lovbrudd og alle polititjenester på Bergen lufthavn. Med tanke på kriminalitetsraten og de satsningsområder politidistriktet må forbedre (kapittel 3.7) anses politidekningen å være for lav til at tjenesteenheten i Bergen faktisk kan bidra til å nå målene med reformen.

Den foreslåtte GDE`en med de to tjenesteenhetene Bergen og Sotra, Askøy og Øygarden vil få en politidekning pr 1000 innbygger på 1,18 og det er kritisk lavt i dette området.

4.2.1.3 Midt

GDE Midt består av tjenesteenhetene Nordhordland og Voss. I driftsenheten bor det 57 753 personer. En vekst fra 2012 på fire prosent. Veksten er størst i Nordhordland med seks prosent, mens veksten på Voss er 2 prosent. Befolkningsframskrivingen viser en vekst på 25 prosent i Nordhordland og ni prosent på Voss. Dette viser en høy vekst framover, spesielt i de kystnære områdene. Kriminalitetsraten i Nordhordland er 25,2, mens den er 31,8 på Voss.

I Nordhordland foreslår vi å avvikle tjenestestedene i Solund, Gulen og Austrheim. På Voss foreslår vi å legge ned tjenestestedet i Ulvik. Voss overtar Osterøy tjenestested. Det må utredes nærmere om tjenestestedet på Osterøy eller i Vaksdal skal opprettholdes. Ett av tjenestestedene foreslår vi å avvikle. Tjenestestedet i Masfjorden opprettholdes.

I Nordhordland bor 51 prosent av befolkningen i tettsteder. På Voss er tallet 60 prosent. Driftsenheten fyller målene med reformen og vilkårene for tjenestesteder og tjenesteenheter. Politidekningen er 0,78 pr 1000 innbygger.

Tilråding – effektivisering av tjenesteenheter og tjenestesteder Vest politidistrikt				
Skrevet av: Morten Ørn	Dato: 01.10.16	Versjon: 0.1	Status: Ferdig	Side 22 av 32

4.2.1.4 Sør

GDE Sør består av tjenesteenhetene Hardanger, Kvam og Os. I driftsenheten bor det 68 082 personer. En vekst på 3,5 prosent fra 2012. Veksten er størst i Os (med Austevoll) på 11 prosent. I Hardanger (med Kvinnherad) er det en reduksjon på 0,2 prosent. I Kvam (med Fusa og Tysnes) er det en vekst på 0,4 prosent. Befolkningsframskrivningen predikerer en vekst i Os (med Austevoll) på rundt 35 prosent. I Hardanger predikeres det en vekst på rundt fem prosent. I Kvam er veksten predikert å være rundt syv prosent. Kriminalitetsraten er i Hardanger 34,2 (Kvinnherad har 19,2). I Kvam 18,1 (Fusa og Tysnes har 28,1). I Os er kriminalitetsraten 35,8 (Austevoll har 15,8).

I Hardanger forslår vi å avvikle tjenestestedene i Ullensvang og Jondal. I Kvam foreslår vi å avvikle tjenestedet i Samnanger.

I Hardanger bor 68 prosent av befolkningen i tettstedet (Kvinnherad har 64). I Kvam bor 59 prosent av befolkningen i tettsteder (Fusa og Tysnes har 23 prosent). I Os bor 85 prosent av befolkningen i tettstedet (Austevoll har 38 prosent). Driftsenheten fyller målene med reformen og vilkårene for tjenestesteder og tjenesteenheter. Politidekningen er 0,94.

4.2.2 Alternativet

Alternativet har de samme 25 tjenestestedene. *Alternativet* gir 13 tjenesteenheter og syv GDE`er.

Forskjellene fra *forslaget* er ikke store. I nord er det foreslått tre GDE`er. GDE`ene tilsvarer tjenesteenhetene i forslaget. Ellers er inndelingen identisk med forslaget. GDE`en i Sunnfjord får 55 958 innbyggere. I Nordfjord 26 459 og i Sogn 27 214 innbyggere.

I Bergen, Sotra, Askøy og Øygarden er alternativet identisk med forslaget. Denne GDE`en får 342 468 innbyggere.

I Midt blir Nordhordland en GDE og tjenesteenhet. Denne GDE`en får 37 167 innbyggere. Forskjellen fra forslaget er at Voss går til en annen GDE.

Alternativet foreslår å splitte opp GDE`en i sør i to. Årsaken er at Voss organisatorisk knyttes til Hardangerregionen. Det opprettes en ny sør-øst driftsenhet med Voss, Hardanger og Kvinnherad som tjenesteenheter. Kvinnherad endrer status fra tjenestested til tjenesteenhet. GDE`en får 46 217 innbyggere. Videre opprettes det en ny sør driftsenhet med Os, Tysnes og Kvam som tjenesteenheter. Tysnes endrer status fra tjenestested til tjenesteenhet. Denne GDE`en får 42 451 innbyggere.

Alternativet øker fra fire til syv GDE`er og fra 10 til 13 tjenesteenheter. Konsekvensene drøftes nærmere under.

4.2.3 Økonomiske og administrative konsekvenser

De viktigste målene i reformen er å utvikle større fagavdelinger i regionene og skape bedre effektivitet og likere behandling av politioppgavene. I sum skal dette gi bedre politiarbeid. De økonomiske konsekvensene er mer usikre i og med at arbeidsgruppen

Tilrådning – effektivisering av tjenesteenheter og tjenestesteder Vest politidistrikt				
Skrevet av: Morten Ørn	Dato: 01.10.16	Versjon: 0.1	Status: Ferdig	Side 23 av 32

forutsetter at frigitte ressurser skal styrke de gjenværende tjenestestedene, øke nærværet og gi et bedre tjenestetilbud.

I begge alternativene foreslår vi å avvikle 18 tjenestesteder. I tillegg foreslår vi å avvikle tre tjenestesteder i Bergen. To av tjenestestedene i Bergen har felles forvaltningsfunksjoner i deler av lokalene. Det er dessuten uoppsigelige husleiekontrakter fram til medio 2022 og 2025 her. Det tredje lokalet i Bergen nord har seks måneders oppsigelsesfrist på husleiekontrakten. De 18 øvrige lokalene har fra seks til 12 måneders oppsigelsesfrist.

Nøyaktige eiendom, bygg og anlegg (EBA) besparelser vil variere etter hvilke av tjenestestedene Årdal eller Lærdal og Osterøy eller Vaksdal som avvikles utover de øvrige vi forslår. Uten Årdal og Osterøy blir det en årlig besparelse på kr 2 785 949,-. Avvikles Bergen nord politistasjon blir det ytterligere en besparelse på kr 3 314 688,-. Samlet sum blir da kr 6 100 637,-. Dette utgjør 0,6 prosent av 2016 budsjettet. Øvrige EBA kostnader i Bergen må utredes nærmere. Enkelte steder som skal ta i mot nye medarbeidere, har ikke tilstrekkelig plass i dag. Kravet om et mer mobilt politi vil dessuten skape behov for flere uniformerte kjøretøy og teknologi som sikrer mer politiarbeid på stedet.

Personellmessig påvirkes ca. 35 politiårsverk og 12,6 politisivile årsverk ved å legge ned enhetene utenfor Bergen. De fleste av disse inngår allerede i dag i vakt- og beredskapssamarbeid uavhengig av åpningstiden til kontorene. De politisivile årsverkene har ulike stillingsbrøker knyttet til forvaltning og namsmannsfunksjoner. Dette er oppgaver som også vil bli videreført ved de større enhetene. Administrasjonsoppgaver utføres ikke her.

I Bergen vil alle politiansatte og politisivile påvirkes av endringene på en eller annen måte. I Bergen er det liten leder- og administrasjonsstøtte i dag. Etableringen av en GDE i Bergen og Sotra, Askøy og Øygarden vil kreve en helt annen dimensjon i leder- og administrasjonsstøtten for den ene lederen. Å være geografisk driftsenhetsleder i det krevende området og samtidig lede en stor tjenesteenhet, vil gi behov for både leder- og administrasjonsstøtte utover det som finnes på de fire stasjonene til sammen i dag.

Å regne på økonomiske og administrative konsekvenser og eventuelle frigitte administrative-, og politiårsverk er en usikker vitenskap. Med erfaring fra Politireform 2000, er vi derfor forsiktige med å antyde noe her.

4.3 Drøfting av forslaget og alternativet

Vakt- og beredskapstjenesten i alle regionene er basert på andre systemer enn bemanningen på tjenestestedene vi foreslår avviklet, utenfor åpningstiden. Noen i de rurale strøkene kan få økt kjøretid til nærmeste tjenestested. Dette gjelder langt færre enn de 58 000 innbyggerne som utgjør 10 prosent i politidistriktet. Tjenestetilbudet til innbyggerne skal dessuten styrkes gjennom nye og forbedrede forebyggende samhandlingsordninger med kommunene, metoder og teknologi for etterforskning og vakt/beredskap. Dette er en klar forutsetning for å lykkes med reformen.

4.3.1 Innledning

I dag trekker den internasjonale trenden om organisasjoner i retning av større organisasjonsenheter, standardisering av arbeidsoppgavene og å bygge ut hierarkier for

å oppnå økt kontroll og sterkere styring. Både politianalysen⁷ og veksten i Politidirektoratet er ideologisk forankret i denne trenden. Rammene for målene og kravene i reformen likeså. Dette får betydning for argumentasjonen i arbeidsgruppen.

Forslaget har som formål å samle polititjenestene i større organisasjonsenheter enn *alternativet*. Det vil si at *forslaget* er nærmere knyttet til den internasjonale trenden om organisasjoner. Tjenesteenheter og GDE`er er leder- og administrative overbygninger til tjenestestedene, hvor polititjenestene tilbys fra. Både *forslaget* og *alternativet* har likt antall tjenestesteder. At Kvinnherad og Tysnes endrer status fra tjenestested til tjenesteenhet fra forslaget til alternativet, blir ikke en del av diskusjonen.

At *alternativet* endrer status på tjenesteenhetene Nordfjord, Sunnfjord og Sogn til GDE`er har større betydning. Det samme er tilfelle i *alternativet* som deler opp *forslagets* driftsenhet i sør til to GDE`er. Drøftingen er knyttet til antallet geografiske tjenesteenheter, innplasseringen av Voss tjenesteenhet og avhengigheter til distriktets staber- og fellesfunksjoner.

4.3.2 Diskusjonsgrunnlaget for de geografiske driftsenhetene

4.3.2.1 Region nord

Argumentene for forslaget, er forankret i trenden om organisasjoner og den ideologien som POD og politiet skal skape bedre og mer effektive polititjenester gjennom. Ikke minst er argumentene knyttet til å klare kravene til en GDE (beskrevet i kapittel 4.2). Det vil ikke være mulig å nå kravene isolert i Nordfjord, Sunnfjord eller Sogn, særlig når det gjelder kapasitet og kompetanse innen funksjonen etterforskning av vold og seksuallovbrudd mot barn med tilrettelagte avhør. Tradisjonelt har det vært en lokal overbygning i form av politimester og en administrativ støtte for dette området. Enhetene er dessuten avhengige av et ustrakt samarbeid for å klare sine oppgaver i dag. I framtiden vil overbygningen bli mindre tett, og samarbeidsordningene risikerer å hemmes av dette. Det er derfor behov for å erstatte overbygningen med én geografisk driftsenhetsleder som erstatter dagens politimester. Én GDE settes bedre i stand til å klare kravene til en GDE enn tre GDE`er vil klare. Dessuten mener flere i arbeidsgruppen at større GDE`er vil gi større muligheter for kompetanse- og karriereutvikling, eksempelvis ved at det blir behov for å ta ansvar for de aller fleste sakstyper og oppgaver, samt behovet for flere og større fagmiljøer. Én GDE vil gi muligheter til å fortsette i kjente driftsmønstre blant annet med dagens straffesaks kontor.

Med én leder vil det også være enklere å prioritere ressursene mot de områdene som er høyest prioritert. De gjennomgående kapasitetsproblemene kan innenfor dagens rammer og i tråd med de grunnleggende styringsprinsipper i økonomireglement § 4⁸ kun løses ved å prioritere strengere, legge flere oppgaver bort, ta i bruk ny teknologi og nye metoder. En forutsetning blir å utvikle en strammere organisering, samle styring og ledelse på færre personer, samle kompetanse som utfører likeartede arbeidsoppgaver i større grad og på den måten skape rom for mer effektiv oppgaveløsning og

⁷ NOU 2013:9 *Ett politi – rustet til å møte fremtidens utfordringer*. Politianalysen. Politi- og beredskapsdepartementet.

⁸ Økonomireglementet § 4 sier blant annet at: "Alle virksomheter skal:

- Fastsette mål og resultatkrav innenfor rammen av disponible ressurser og forutsetninger gitt av overordnet myndighet."

Tilråkning – effektivisering av tjenesteenheter og tjenestesteder Vest politidistrikt

Skrevet av: Morten Ørn

Dato: 01.10.16

Versjon: 0.1

Status:
Ferdig

Side 25 av 32

kompetanseutvikling. Dette harmonerer med den internasjonale trenden om organisasjoners behov for økt kontroll og sterkere styring.

At en desentralisert modell i regionen i dag fungerer godt knyttet til kvantitative mål sier lite om det totale politiproduktet som leveres. Mye politiarbeid kan ikke måles i tall. En viktig årsak til reformen er at politiet må effektivisere for å levere mer og bedre polititjenester per budsjettkrone. Dette må gjøres med systemer og prosedyrer som sikrer godt politiarbeid uten unødig ressursbruk.

Politiets virksomhet er grunnleggende likeartet, med enhetlig oppgaveportefølje, like rammebetingelser og sentral ledelse. Dette legger godt til rette for sentralisert styring, med nasjonalt forankrede mål og prioriteringer, understøttet av standardiserte arbeidsprosesser og metoder. Løses politioppgaven likt skapes det bedre forutsetninger for læring og kompetansebygging gjennom deling av beste praksis. Politidirektoratet organiseres i tråd med en slik praksis. Da kan ikke politidistriktet organisere seg i en annen retning. Hvis det skal være en rød tråd i oppgaveløsningen, må det også være en rød tråd i organiseringen.

En sentralisert ledelse på færre hender trenger ikke å sentralisere de ansatte. Med ny teknologi for kommunikasjon er det mulig at spesialistene sitter lokalt og opprettholder karriereveier, rekrutteringen og sprer kompetanse også i de rurale områdene. Mer standardiserte arbeidsprosesser, metoder og direktiver for prioriteringer gjør det lettere å lede også med større geografisk avstand. Risikoen for misforståelser og feilprioriteringer i ytre ledd blir mindre med solide strukturer som i liten grad finnes i regionen i dag. God ledelse handler om å være tydelig på intensjonen bak det som skal gjøres og sørge for at alle kjenner intensjonen til lederen. Da blir det harmoni mellom det lederen er opptatt av og det ytre ledd er opptatt av.

Mange har ventet på reformen i lang tid. De endringene som kommer, vil være noe de har ventet på. Endringsmotivasjonen i store deler av organisasjonen er god og de fleste er enige om at organisasjonsstruktur, prosedyrer og metoder må endres. Dette skaper mindre risiko for endringsmotstand. En lokal bevissthet rundt HMS arbeidet under endringsprosessen vil ytterligere redusere endringsmotstanden. Erfaringen fra tidligere endringer i politiet viser at ytterst få ønsker seg tilbake til tiden før endringen skjedde.

Argumenter for alternativet er at dagens ordning med tre regioner i tidligere Sogn og Fjordane politidistrikt fungerer godt. Polititjenesten i denne regionen er en av de beste i Norge og leverer gode resultat. Denne organiseringen må politiet videreføre, og videreutvikle innenfor rammen av tre GDE`er. Ved at driftsenhetsleder sitter tettere på der jobben gjøres, og har de nødvendige fullmakter knyttet til personell og økonomi, så øker man effektiviteten og forståelsen for behovene i hele organisasjonen. Dette vil igjen bedre ressursutnyttelsen og sørge for riktig styring og prioritering av oppgavene. Videre vil en gjennom flere GDE`er skape attraktive arbeidsplasser ute i distriktet der politiansatte kan utvikle kompetanse til beste for befolkningen. Det vil øke rekrutteringsgrunnlaget til distriktene og gi økt lokalkunnskap med politi som bor der folk bor. Flere driftsenhetsledere vil bedre balansen i politimesterens ledergruppe. Veien blir kort mellom beslutningstaker og utøver. Dette bedrer handlekraften og øker forståelsen for prioriteringer og endringer i alle deler av organisasjonen. Kommunikasjonsflyten blir bedre, støyen mindre og mulighetene for å nå fram med budskapet øker betydelig. For lang avstand mellom beslutningsledd og ansatt, fører ofte til misforståelser og feilprioriteringer i ytre ledd der det som er viktig for leder, er mindre viktig for de ansatte. Budskapet fra en leder blir forringet gjennom flere ledd nedover i organisasjonen, og sjansene for å pulverisere innholdet øker. Det samme gjelder motsatt

Tilråding – effektivisering av tjenesteenheter og tjenestesteder Vest politidistrikt				
Skrevet av: Morten Ørn	Dato: 01.10.16	Versjon: 0.1	Status: Ferdig	Side 26 av 32

vei. Effektiviteten som blir løftet frem med en sterkere sentralisert styring gjennom få og store GDE`er vil med dette bakteppet smuldre bort.

En sentralisering vil endre bosettingsmønsteret til de politiansatte. Det oppstår en risiko for at de rurale strøkene ikke har bosatte politiansatte. I tillegg er det en stor mulighet for at karriereveiene til dem som ønsker å bosette seg i rurale strøk, blir få og lite attraktive. Dette vil igjen påvirke rekrutteringen og muligheten for å beholde ansatte. Lokalkunnskapen til de ansatte vil dermed svekkes.

Videre er det viktig ikke å gå for fort fram. Det vil alltid være innebygde dimensjoner i en endringsprosess som ikke må undervurderes⁹. Dette kan være:

- Endringen skaper faser hvor organisasjonen blir mer fragmentert, i hvert fall i de tidlige fasene
- Endringsprosessene kan skape boomerangeffekter på et senere tidspunkt
- Indre faktorer har stor virkning på endringsprosessen og prosessen er avhengig av å få med dem som arbeider i systemet for å lykkes å unngå endringsmotstand
- Det vil være et gap mellom de som beslutter og de som gjennomfører endringene

Det er en risiko for produksjonstap og misnøye hvis endringsprosessene går for fort fram. I nord avvikles det 10 tjenestesteder. Det er viktig å vurdere virkningen av dette før organisasjonsendringene går videre. I tillegg skal det innføres en rekke nye metoder, samarbeidsformer og teknologier. I sum kan dette bli for mye å absorbere. Til syvende og sist er det mennesker som i et forpliktende samspill om mål og midler løser oppdraget, flytter på enheter og driver endringene gjennom.

4.3.2.2 Voss tjenesteenhet og tilknytning til geografisk driftsenhet

Argumentet for forslaget henger sammen med at Voss historisk i ulike sammenhenger har samhandlet både med Nordhordland og Hardanger. Det politiske regionrådet i Voss har ønsket de tre tjenestestedene Voss, Kvam og Vaksdal. Videre har det vært et ønske å innlemme Osterøy i dette samarbeidet. Voss orienterer seg med dette mot Nordhordlandregionen. I 2006 ble Nordhordland tingrett etablert og slått sammen med Midhordland og Voss tingretter. Rettskretsen knytter dermed Voss mot Nordhordland og Midhordland mer enn mot Hardanger. Kjøreavstanden mellom tjenesteenheten på Voss og i Nordhordland er 101 km. Normal kjøretid er 1 time og 32 minutter. Kjøreavstanden mellom tjenesteenheten på Voss og i Odda er 89,5 km. Normal kjøretid er 1 time og 34 minutter. Voss tjenesteenhet er avhengig av en oppbemanning for å fungere etter hensikten. Det er mer trolig at denne bemanningsøkning skjer hvis Voss tilknyttes et område med befolkningsvekst som i Nordhordland.

Argumentet for alternativet er at Voss har størst samhandling mot Hardanger og at overtakelsen av Eidfjord kommune vil styrke dette samarbeidet. Ny Hardangerbro har redusert kjøretiden mellom Voss og Odda. Utfordringene knyttet til redningsoppdrag er like i dette området. Det kan utvikles et bedre fagmiljø i regionen hvis Voss er med i dette samarbeidet.

⁹ Ann Langley og Jean-Louis Denis i Busch et al (2007:52). *Endringsledelse i et strategisk perspektiv*. Universitetsforlaget: Oslo

Tilråding – effektivisering av tjenesteenheter og tjenestesteder Vest politidistrikt				
Skrevet av: Morten Ørn	Dato: 01.10.16	Versjon: 0.1	Status: Ferdig	Side 27 av 32

4.3.2.3 Bergen og Sotra, Askøy og Øygarden

Organiseringen i denne regionen er identisk både i *forslaget* og *alternativet*. Arbeidsgruppen utformet opprinnelig et forslag om å splitte Bergen kommune. Det ville si at Bergen nord ble slått sammen med Nordhordland, Bergen vest med Sotra, Askøy og Øygarden og Bergen sør med regionen tilsvarende sør i alternativet. Styringsgruppen bad arbeidsgruppen avslutte arbeidet med dette forslaget.

I forslaget skjer det store endringer i tjenesteenheten i Bergen. Tre av dagens store driftsenheter avvikles og det etableres en tjenesteenhet og driftsenhet. Organiseringen endres fra en markedsbasert type der alle polititjenester leveres ved GDE`er, til en funksjonsbasert type. Her skal alle likeartede oppgaver samles i felles enheter. Det innebærer at all etterforskning, all vakt- og beredskapstjeneste og all forebyggende tjeneste skal skje fra tre organisatoriske enheter. På denne måten skal koordineringsproblemene løses, styringen styrkes og prioriteringene strammes inn.

4.3.2.4 Region sør versus region sør-øst og sør

Forslaget har én GDE i sør og legger Voss som en tjenesteenhet i driftsenhet Midt. *Alternativet* har to GDE`er i området region sør-øst og sør, og innlemmer Voss i region sør-øst.

Argumentasjonen for både *forslaget* og *alternativet* er identisk med den vi finner i region nord.

4.3.2.5 Avhengigheter knyttet til geografiske driftsenheter versus felles tjenestesteder og staber

Forslaget og *alternativet* har ulike implikasjoner på dimensjoneringen av fellestjenester og staber. Store og få GDE gir muligheter for å bygge ut solide administrative lederstøttestaber og spisskompetanse lokalt. Det innebærer at politidistriktets fellesstaber får færre å forholde seg til og at behovet for faglig støtte fra FDE`ene blir mindre. FDE innen etterforskning og forebygging trenger ikke mange ansatte hvis mest mulig kan gjøres på GDE`ene med god kvalitet og framdrift. Dermed oppstår det ikke risiko for at ressurser og kompetanse trekkes inn til FDE`ene.

Felles Etterforsknings- og etterretningsenhet (FEE) må ikke bli for stor på bekostning av GDE`ene. Dette innebærer at GDE`ene har hovedansvaret for de fleste typer etterforskninger der det er mulig å opparbeide seg kompetanse lokalt. Dermed må GDE`ene være tilstrekkelig store. På noen områder vil det ikke være mulig å få nok erfaring på en GDE. Etterforskningen i disse få sakene må gjøres fra FEE. Ellers må FEE ha tilstrekkelig med taktiske etterforskningsledere til å støtte GDE`ene i kompliserte og alvorlige saker. I og med at vi anbefaler en liten FEE blir det behov for prosjektarbeid med en matriseorganisering i de mest alvorlige og kompliserte sakene. Denne organisasjonsformen har både styrings- og administrasjonskostnader. Sakene som behandles i en matriseorganisering kan ha distriktvergrående elementer, eller være kompliserte saker med ett geografisk nedslagsfelt. Ansvar for sakene og administrasjonen av prosjektene må defineres klart og tydelig. Det må ikke herske tvil om hvem av leder for FFE, leder for Retts- og påtale, ansvarlig jurist eller GDE som tillegges ansvaret om og når slike prosjekter etableres. Det må være en

funksjonsbeskrivelse for organiseringen og personene som skal delta må være øvet på samhandling i matriseorganiseringen.

Felles Forebyggende enhet må heller ikke blir for stor på bekostning av GDE`ene. Godt forebyggende arbeid må skje lokalt, ha god struktur og kontinuitet. Det er behov for å utvikle de forebyggende metodene etter hva man har erfaring for at virker. Forpliktende tverrfaglige- og tverretattlig samarbeid er viktig enten det gjelder person-, lokal- eller situasjonsorientert forebygging. Det forebyggende arbeidet må koordineres og de "beste praksiser" må løftes fram. Her har Felles forebyggende enhet sin største misjon.

Vi foreslår at fagansvaret for den sivile rettspleien sentraliseres til en fellesenhet, men at saksbehandlerne sitter desentralisert som i dag¹⁰. Oppgaver som utlegg, tvang, forlik og gjeld kan samles i større fagmiljø i GDE`ene.

4.3.3 Oppsummering

Arbeidsgruppen er delt i to, med like mange medlemmer på hver side. Medlemmene i de to fraksjonene har fremmet sine synspunkter i argumentasjonen for *forslaget* og for *alternativet*. De ulike perspektivene mellom by og land har tydelig kommet til uttrykk i arbeidsgruppens diskusjoner og argumentasjon. Begge alternativene må derfor ses på som likeverdige.

Argumentasjonen går til kjernen av dilemmaene rundt reformen som er kalt en "Nærpolitireform". *Forslaget* er forankret i at politiet på den ene siden gjennom større enheter, mer standardiserte løsninger, nye metoder, ny teknologi og sterkere ledelse mot prioriterte mål og bedre ressursutnyttelse, blir mer effektivt og øker kvaliteten på polititjenestene. Mens *alternativet* vektlegger sterkere at politiet samtidig skal være mer tilgjengelig og tilstedeværende der folk bor, også i de rurale strøkene, og med god lokalkunnskap.

Argumentene for *forslaget* forutsetter at hvis politiet skal lykkes med samfunnsoppdraget, må det på en kunnskapsbasert måte identifisere og konsentrere sine ressurser mot de områder, tidsrom, personer og kriminalitetstyper som utgjør den største risikoen for den sosiale orden i samfunnet som et hele. Politiet er satt til å gjøre slike prioriteringer¹¹. Stadig sterkere krav til avbyråkratisering og effektivisering krever enda strammere prioriteringer i framtiden. Da kan ikke politiet organisere seg på en måte som sprer begrensede ressurser for tynt utover. Det viktigste blir at politiet er tilgjengelig og nær der og når kriminaliteten skjer og befolkningen har behov for politiets tjenester.¹²

Å prioritere noe, betyr å velge bort noe annet. Å skape en politiorganisasjon som blir bedre i stand til å prioritere, innebærer å skape en organisasjon som samtidig blir bedre til å velge bort oppgaver. Det er en krevende balansekunst. I et område med spredt bosetting, 667 rasutsatte vegstrekninger, mange fjorder og fergestrekninger, vinterstengte fjelloverganger og ulykkeutsatte tunneler blir dette ytterligere krevende. For stramme prioriteringer kan ramme politiets tillit i befolkningen, fordi for mange andre

¹⁰ Avhengig av en kommende lovendring

¹¹ "Politiet vil alltid og bør alltid være tallmessig underlegent i forhold til oppgavene. Politiet vil måtte velge hvor det vil satse. [vår understrekning] Et demokratisk samfunn kan ikke tåle et politi som er i stand til å løse alle oppgaver. Kravet om at politiet skal løse alle sine oppgaver, er uholdbart. Politiet bør ha en rimelig størrelse som gir en rimelig god dekning av behovene". Politirulleutvalget, jfr. NOU1981:35 s 72-73.

¹² NOU 2013:9 Ett politi – rustet til å møte fremtidens utfordringer, s. 22

behov for politiet avvises. For løse prioriteringer hemmer politiets muligheter til å nå målene for de prioriterte områdene¹³ og å reagere adekvat i kriser.

Argumentene for forslaget er at politiets aversjon mot å velge bort er årsaken til at politiet ikke er i stand til å prioritere de overordnede føringene og nå de politiske målene. En konsekvens som er grundig beskrevet i rapportene og analysene som dannet opptakten til Nærpolitireformen. Politiet må derfor organisere seg slik at det skapes systemer og forutsetninger for både å prioritere og å velge bort.

Argumentene for alternativet ser at det derfor er store muligheter for at ressurser og makt skal trekkes mot de urbane strøkene som har de største risikoene knyttet til sosial orden og kriminalitetsutbredelse. Slike strategiske prioriteringer vil skje på bekostning av de rurale strøkene, og dette blir den synligste konsekvensen av å velge bort. I store GDE`er der leder også er tjenesteenhetsleder, vil stort kontrollspenn øke faren for slike konsekvenser ytterligere.

Et annet argument for alternativet er endret bosettingsmønster og svakere karriereveier for de politiansatte i de rurale strøkene. I reformen er det nevnt incitament for å fremme bosetting av politiansatte i rurale strøk. Incitamentene er ikke nærmere konkretisert og er krevende å forholde seg til. Polititjenesten i rurale strøk har et annet preg enn i de urbane strøkene. I de urbane strøkene vil mengdetrening på alvorlige hendelser være større. Samhandlingen med flere kolleger med ulik bakgrunn og erfaring vil bygge kompetanse hurtigere. Det vil være større muligheter for å velge karriereveier fordi oppgavetilfanget er større, mer uforutsigbart og komplisert. Behovet for å utvikle spisskompetanse på ulike områder er større der oppgavene er mange og komplekse. I de rurale strøkene er politirollen mer basert på stabilitet og kontinuitet og det å ha lokalkunnskap, tillit og kunne representere politiet i lokalsamfunnet. En tjeneste som kan oppfattes som lite attraktiv for noen. Derfor kan det være krevende å rekruttere og beholde politiansatte her. Sammen med den øvrige unge befolkningen flytter også politiansatte til region- og bysentra. I forslaget argumenteres det for at dette er en samfunnsutvikling som også må konsekvenser for politiet og som politiet må tilpasse seg ved å styrke sitt nærvær her.

Ytterligere et argument for alternativet er at det blir for få representanter fra GDE`ene i politimesterens ledergruppe. Det er en mulighet for at geografiske enheter ikke skal få gjennomslag for sine krav og behov. Argumentet for forslaget er at medlemmene i ledergruppen skal ha oppmerksomhet mot politidistriktet og en helhetlig tenkning. En for sterk ombudsmannsrolle for eget geografisk område, kan hemme for den helhetlige tenkningen som må ha størst oppmerksomhet i ledergruppen.

Mulighetene for at man nå går for fort fram i reformarbeidet er også et argument for alternativet. Dette er en dimensjon som ikke må undervurderes. Alle reformer og endringer er avhengig av menneskene som jobber i systemet. Det å se virkningen av ulike endringer før nye startes opp og gå sakte fram er tryggere enn store og gjennomgripende reformer. Det er gjort en ROS-vurdering knyttet til reformens påvirkning på de ansatte. Argumentet for forslaget er at det treffes en rekke tiltak for å redusere risikoene knyttet til reformens påvirkning på de ansatte og oppgaveløsningen (vedlegg 4).

¹³ Bryter også med styringsprinsippet i Økonomireglementets § 4

Tilråding – effektivisering av tjenesteenheter og tjenestesteder Vest politidistrikt				
Skrevet av: Morten Ørn	Dato: 01.10.16	Versjon: 0.1	Status: Ferdig	Side 30 av 32

Argumentet for forslaget er også at Voss tjenesteenhet vil ha nærmere knytning mot Nordhordland ved innlemmelse av Osterøy i tjenesteenheten og innrettingen mot Nordhordland tingrett.

I Bergenregionen foreslår vi at politioppgavene på Bergen lufthavn overføres til Felles forvaltningsenhet. Det er viktig ikke å skille grensekontrollen fra øvrige politioppgaver på lufthavnen. Alle politioppgaver på lufthavnen må utføres av politiansatte og grensekontrollører som kjenner tjenestens egenart og har tilstrekkelig spisskompetanse for denne typen tjenester. Polititjenesten må organiseres i tråd med "Reglement for politiet på lufthavnene"¹⁴.

Mandatet gir arbeidsgruppen i oppdrag å rangere ulike alternativer. Ett alternativ skal anbefales som forslag. Dette betyr at gruppeleder har fått i oppdrag å fatte en beslutning om hvilket av alternativene som skal fremmes som *forslag*, og hvilket som *alternativ*.

5 Tjenestetilbudet til innbyggerne

Politiet skal bli bedre i å prioritere de viktigste politioppgavene. Det skal også bli bedre til å samarbeide med kommunene slik at flere aktører trekkes med i et mer systematisk arbeid for å forebygge sosial uro og kriminalitet.

Politiets responstid skal reduseres i de mest kriminalitetsutsatte områdene. Politiet skal gjøre og slutføre mer politiarbeid der folk bor. Dette skal oppnås gjennom følgende konkrete tiltak:

- *En forutsetning at tilgjengelighet og nærhet er ikke knyttet til lokasjon*
Flere små tjenestesteder i dag, vurderes til å være for sårbare og ikke i stand til å levere tilstrekkelig politikraft og service ut til innbyggerne. Man skal oppnå dette på en bedre og mer effektiv måte ved å organisere tjenestestedene mere robust og bærekraftig. Dette skal kunne tilby et mer mobilt politi som kan være der folk bor i mye større grad. Tilbud, tilgjengelighet, responstid og synlighet skal styrkes på denne måten.
- *Mobile enheter som kan opprette lokasjoner der det trengs (teknologi)*
Stor mulighet for å kunne etablere et kontaktpunkt til gitte tider gjennom uken, for eksempel i kommunetorget. Dette til tross for at tjenestepersonen er stedsplassert organisatorisk i en annen kommune. (ref. "Politikontakt")
- *"Politiarbeid på stedet" som sikrer raskere og bedre dokumentasjon (metode)*
Arbeidsmetodikk med bedre teknologi og organisering, som gir vesentlig bedre effekt og kvalitet på politiarbeidet. Bidra positivt for impliserte parter, å få gjort mest mulig på stedet, samt innen kortest mulig tid.
- *Politikontakt (bedre kontakt med kommunene)*
Daglig kontaktledd mot kommunene. Sikrer best mulig dialog og kontakt mellom politi og kommune.

¹⁴ Det Kgl justis- og politidepartement (1993).

- *Politirådet profesjonaliseres (gjensidige krav og forpliktelser mellom politi og kommune)*
Formaliseres og gjennomføres for å sikre et strategisk tverretattlig samarbeid. Myndighet til å beslutte.
- *Politiets nettsider bygges ut for å lette tilgjengeligheten for politiet*
Bedre IKT-løsninger og muligheter for å styrke mulighetene for samhandling og kommunikasjon mellom politiet, innbyggerne, kommune og andre samarbeidsparter.
- *Politiets og kommunene utvikler og styrker samarbeid innen beredskap*
Dette er et godt utviklet samarbeid også pr. i dag. Meget viktig å sikre godt samarbeide innenfor området. Dette gjelder særlig planlegging, planverk/objektplaner, øvelser, organisering vedrørende kriseberedskap osv. Herunder også samarbeid vedr. ROS-analyser av egen kommune og politidistrikt (Geografisk driftsenhetsområde)

6 Lokale synspunkter på forslaget

6.1 Synspunkter fra berørte kommuner

[Synspunkter fra berørte kommuner på forslaget, samt utkast til politimesterens orientering til kommunen (som ferdigstilles og offentliggjøres til kommunen etter at POD har fattet beslutning).]

6.2 Synspunkter fra tjenestemannsorganisasjonene

[Synspunkter fra de ansatte og tjenestemannsorganisasjonene lokalt.]

6.3 Synspunkter fra evt. andre lokale aktører

[Synspunkter fra evt. andre.]

7 Tilråkning om endringer i tjenestestedsstruktur

[Politimesterens tilråkning til POD: endringer i lensmannsdistrikt og politistasjonsdistrikt (grenseregulering) og tjenestesteder (kontor).]

8 Vedlegg

1. Kart over forslaget og alternativet
2. Risiko- og sårbarhetsvurdering for organisasjonsstruktur
3. Risiko- og sårbarhetsvurdering for organisasjonsstruktur i Bergen, Sotra, Askøy og Øygarden
4. Risiko- og sårbarhetsvurdering for ansatte ved tjenestesteder som foreslås avviklet.

9 Referanser

Tabell: 1. Budsjett for 2015 og 2016 (per 23.09.2016) – Kilde: Budsjett og VP-portal

Tabell: 2. Lønnede årsverk per 01.06.2015 og 01.06.2016 – Kilde: Politiets lønns- og personaldatasystem

Tabell: 3. Lønnede årsverk per 01.06.2015 og 01.06.2016 fordelt på stillingskategori – Kilde: Politiets lønns- og personaldatasystem